

א ואלה שמות בני יעקב

ישראל

א ואלן שמות בני ישראל

עליון ואליון

שפתי חכמים

א דקשה לרשי למה מגאן פעם אחת הא כבר מגאן לעיל בפרשת ויגש (בראשית מו ח). ואין לומר דלעיל מגאן בחייהו ועבשיו מגאן אחר מיתחן. מאי נפקא מינה בין מנין דקודם מיתה בין לאחר מיתה כיון דכבר מגאן, ועל זה פירש להודיע וכו': אי נמי קשה לרשי דואלה למה לי, דלא הוה ליה למכתב אלא אלה שמות וגו'. ואין לומר דקאי על מספר של מעלה דבפרשת ויגש והתם כתיב ואלה, דקשה למאי נפקא מינה קאמר דקאי על מספר דלעיל ואין לומר דקאי על מספר דלעיל ולהודיע שזה המספר אחר המיתה היה ולהכי כתיב ואלה, כלומר אלה שמות בני ישראל המספר של בחייהם ואלה מספר שמותיהם לאחר מיתה, אבל עדיין קשה למה ליה למספר ולאחר מיתה כיון שכבר מגאן בחייהם, ועל זה קאמר אע"פ וכו', וק"ל: ב ואלה נקט "בשמותם" גבי מיתחן. רלעיל בחייהם מגאן בשמותם ופרטין אבל גבי מיתחן לא מגאן אלא ראשי השבטים כרתיב הכא שבעים נפש וגו': ה"ר א מורחיק פירש דאין לומר שמשה רבינו מגאן, דאיכא מאי בחייהם והלא בזמן שכתב משה התורה מתים היו. אלא הקביה מגאן באותה שעה שירדו למצרים, ומשה רבינו ע"ה כתב הרברים באותו לשון עצמו שנאמר מפי הקב"ה בשעה שיורד למצרים, ופירוש, הקביה שמגאן בחייהם חזר ומגאן לאחר מיתחן, ומשה רבינו ע"ה כתב הרברים באותו לשון עצמו שאמר במנינם כשעה שמתו: ג ואין להקשות מה היא החובה שהמשל אותם לכוכבים. י"ל כמו שהוכבים קיימין ומאירים ביום ובלילה, אך ביום אינם נראים משום שרגא כטיהרא מאי אהני, כך הם ישראל קיימין בעולם הזה ובעולם הבא, וק"ל: וזוהי שכתוב זה דוקא בשבטים ולא בצריקים אחרים, מפני שהשבטים הם רוגמא י"ב מזלות וכל מזל כולל כוכבים הרבה כמו שיתלול כל שבט ושבט הרבה מאור, לכן נמשלו השבטים לכוכבים: ד מלת ו בשמותם לא קאי אלא על מלת ומכניסן, אבל בהוצאה, דוקא במספר ולא בשמותם, כמו שנאמר בקרא המצוי במספר צאם לכלם בשם יקרא, גבי הוצאה כתיב "בשם" (ר"א מורחיק):

בינת המקראות

א שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, המוציא במספר צבאם לכלם בשם יקרא, מרום אונים ואמין כח איש לא נעדר: מי ברא אלה, כל הצבא אשר תראו במרום (שמש וירח וכוכבים), ר"ל הלא ה' עשה

אבן עזרא

א ואלה א. טעם הוי"ו, בעבור שהזכיר בסוף הספר הראשון, כי ראה יוסף לבניו בני שלשים (בראשית נד), הזכיר כי אחיו בדתם היו מעטים ופרו ורבו. ומלת אלה גם בחסרון הה"א שיה לזכרים ולנקבות, וכתיב כי את כל התועבת האל (ויקרא יח כז), ואחריו מכל התועבות האלה (שם שם כט), לאנשים האל (בראשית יט ח), אלה ילדו להרפה (ש"כ כא כב), מה אעשה לאלה (בראשית לא מג). וככה מלת "לז", השונמית הלז (מ"ב כה), הנער הלז (וכריה כח). ובעבור היות מלת אלה מלעיל, היה הה"א נוסף כה"א לילה (בראשית א ה), נחלה

אבי עזר

א בפסוק ואלה שמות. אמר המעבד דלא משינ הפסוק לפי סדר מולדותם אשר הזכירו בפרשת ואל, למקול כבוד לאמותינו לכן משינ בפרשת נני למה, כי הם נולדו ולאשה, ואח"כ נני רחל, ואח"כ נני מולדותם. ועיין בדברי הרב פרשם במדבר נא (ג) דמ"ה לגני יוסף וגו':

בעל המורים

א ואלה שמות בני ישראל. ר"ת ואדם אשר לומר הסדר שנים מקרא ואחד תרגום בקול נעים ישיר יחיה שנים רבות ארוכים לעולם (ברכות ח:). ואלה שמות בני ישראל הבאים. ר"ת שביה שאפילו כשהיו בשביה "שמות בני ישראל", שלא שינו שמותם. וזהו שאמרו חז"ל (פד"א מה) שבשכיל ג' דברים נגאלו ממצרים, בשכיל שלא שינו שמותם וכו'. וגייכ ואלה שמות וא"ו מוסיף על ענין ראשון וימת יוסף (בראשית נ כה) ואלה שמות שצוה להם שלא ישנו שמותם, ואמר להם אע"פ ששינו שמי וקורין אותי צנפת פענח (שם מה מה) אתם אל תשנו

רשב"ם

א ואלה שמות. מפני שרואה לפרש ולומר ובני ישראל פרו ויגדלו וגו', הוסיף לומר ויגדלו למלכים לא היו אלא שבעים, ואמר מות הדור ההוא פרו ויגדלו:

רשי"י (ח) ואלה שמות בני ישראל. אף על פי שמגאן בחייהם בשמותם א, חזר ומגאן צמיתתו ב [אחר מיתחן] להודיע צמיתתו, שנמשלו לכוכבים שמואל [צמיתתו] ומכניסן צמיתתו ג ובשמותם ד, שנאמר המוילל צמיתתו זקאם לבלם צמיתתו יקרא (עיינן שמו"ר ג א וצילקוט המכריז מהלים קמו צמיתתו צמיתתו):

כל אלה: המוציא. ומי הוא המוציא בכל יום צבא מדרום במספר: מרוב אונים. בעבור רוב הכח והתחוק שיש לו: איש לא נעדר. לשון חסרון. איש מהצבא לא נעדר שלא יקרא בשם:

מצרים (במדבר לד ה). ושם לשון זכר, ורבים שמות, כי התיי"ו כולל סימן רבים ורבות, כמו מקומות ואבות. גם המ"ם ככה סימן הזכרים והנקבות, כמו נשים ופילגשים. ויש שמות, שמשצאו במ"ם גם בתיי"ו, כמו נפשים (יחזקאל יג כ), נפשות (שם שם ח), לבבות (דהיי"א כח ט), גם לבבים, על לבבהן (נחום כ ח): [מצרימה]. ה"א מצרימה תחת מלת אל, כמו נלכה דותינה (בראשית לו יז), ותבא אותי ירושלימה (יחזקאל ח ג): את יעקב. עם יעקב, כמו כרת ה' את אברם (בראשית טו יח):

פפורנו

א ואלה שמות. אלה הנוכרים בכאן היו ראויים להודיע בשם, כי כל אחד מהם ראוי להיות נחשב איש. על שמו המורה על צורתו האישית, ואלה כל ימי חייהם היו למאורות, ולא יצא הדור לתרבות רעה, אמנם אחרי מותם לא היו הצדיקים שבבניהם כל כך חשובים בעיני אלהים ואדם:

א ואלה ה

השלים הכתוב כן העולם ה שהם כעין יצירה לה לרמוז להודיע כל ה התחיל ספר אחר ב ונתיחד ספר ואלה בפירוש (בראשית ב) בשמות יורדי מצרים מו ח"כ), בעבור כי ה

והנה הגלות אינו מעלת אביה שיצאו מבית עבדים להם נבוכים במדבר.

א ואלה שמות נמוספת ואלה כאלומוהם, ואלה ה אנרסה יתקן יעקב

עוד יראה על דק הסמיל מיד ה וגו' הצאים מלרבה הרשעה

עוד יראה מה ה עליהם וכל "ואלה" מוסיף על נכון לדעת למה מנאם צפרשה יי

א ואלה שמות: וי"ו במלת ואלה

יחז"ל אמר איש יבי בראשית: ב (ז) וייתב ב פני המצרים עם יד הביאה למצרים כאי ואלה מוסיף על עני צבטיו המה באים, אג לא מת, לכן נאמר א יתב עמד להם, בזכר כי המצרים טעופ למצרים יחז"ל יחז"ל אבי

הנאמר ואלה ה יחז"ל יחז"ל אבי יחז"ל יחז"ל אבי יחז"ל יחז"ל אבי

14 "כִּד חֲמַא קֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲרוּחָא סְגִיָּא דְהָאֵי עֲלֵמָא

3

נרא אחרא באדם כלל. רק רב יש להם כח במעשה. עשה עצמו כאילו לא דברנו בכמה דוכתי¹⁵. כי כל ה' וכן הסטרא אחרא הוא ה' נראה כאילו יש להם כח נש. וכן זה להם בקילקול רב כמו שכתבנו:

בה' נא. כי האש יש לו כמה כדאיתא בזוהר הקדוש דכתיב: כי אש שמבחוץ ואש הפנימי שמרמוז על אידה אינו שורף¹⁶. ובזה האש רבינו ע"ה. ולכן לא נשרף כתיב (שם ג) המראה הגדול א' במדרש¹⁷ כדי ללבנו הגדולה שבשעת מתן תורה. לים לבוא לאש הזה קודם נאטלת מצרים היה באש לו המצרים. ואחר כך זכו אש הפנימי. וכל זה הראה רבינו ע"ה כי תכלית האש כי הנ"ל וזהו בלבת אש יתת האש כנ"ל:

[תרל"ו]

כ' שחרו מוסר כ' (משלי יג). בא לתת טעם גלות מצרים היינו בתחילת שורש בני זה לטובה והכנה לכל שמורה בני ישראל הבאים היה כי השמות הללו הם ק' לבני ישראל בכל זמן ועת

א' שחרו מוסר כ' (משלי יג). א' שחרו מוסר כ' (משלי יג). א' שחרו מוסר כ' (משלי יג).

א' שחרו מוסר כ' (משלי יג). א' שחרו מוסר כ' (משלי יג). א' שחרו מוסר כ' (משלי יג).

א' שחרו מוסר כ' (משלי יג). א' שחרו מוסר כ' (משלי יג). א' שחרו מוסר כ' (משלי יג).

צרה. וכמו שמרמוז במדרש² על שם גאולתן נקראו כו'. ובזוהר הקדוש³ מבואר בהדיא ע"ש. ואם היה התחלת הגלות בזמן אחר. לא היו ראויין להמשיך עמהם כוחות הקדושים הללו. לכן סיבב ה' יתברך להיות הגלות מצרים בשורש בני ישראל. וממילא נשאר הבטחה זו בכל עת צרה כמו שכתוב⁴ אהיה בצרה זו אשר אהיה כו'. פירוש שעל ידי צרה זו נמשך להיות עמהם בכל הצרות. וזהו שכתוב (ישעיה כו, ו) הבאים ישרש יעקב כו' שהיה זה הכנה ושורש כנ"ל:

בלבת אש כו' (שמות ג, ב). על שם עמו אנכי בצרה (תהלים צא, טו) כו'.⁵ דכתיב (שמות א, ח) אשר לא ידע את יוסף פירוש שנקודת יוסף הצדיק עומד בכל עת צרה כדכתיב (עובדיה א, יח) בית יוסף להבה כו' ששולט מרחוק⁶. לכן גם הרשעים מריחין ריח מקדושת הברית ובורחין. אך הגלות מתחיל כשלא ידע את יוסף כו'. אף על פי כן הצדיק שמרגיש בחינת יוסף אינו בגלות. ויכול להיות הגאולה על ידו. וזה הסימן גאולה שמסר להם יוסף⁷ שכל מי שיראה ויבין שיש גם בגלות פקידה אף שהוא בהסתה. הוא מוכן לגאולה. ובלבת אש הוא בית יוסף להבה ומתוך הסנה כנ"ל:

[תרל"ז]

ברש"י חזר ומנאם להודיע חיבתן שנמשלו לכוכבים המוציא במספר כו' בשם יקרא (ישעיה מ, כו). ומה ענינו לכאן? והפשוט הוא לאשר ירדו לגלות. בא הכתוב להגיד כי לא היה על ידי שנאה חס ושלוש. רק מאהבה כמו שכתוב במדרש² ואהבה שחרו מוסר כו' (משלי יג, כד). וזה

2 שמור א, ה; תנחומא שמות, ג.

3 עיין זוהר ח"ב, טז ע"א.

4 ברכות ט ע"ב; שמור ג, ו.

5 שמור ב, ה; עיין שנת תרל"ב הערה 5.

6 עיין רש"י בראשית ל, כה ד"ה 'כאשר ילדה רחל את יוסף'.

7 שמור ג, ח.

8 רש"י שמות א, א ד"ה 'זאלה שמות בני ישראל', עיין שנת תרל"ב הערה 1.

להודיע חיבתן כו'. אבל עיקר אמיתיות הענין הוא על פי דברי המדרש³ שמותן על שם הגאולה כו' ופירש אמו"ז ז"ל שהארות הראויות לגאולה הלכו מיד עמהם כמו שכתוב⁴ הקב"ה בורא רפואה קודם למכה כו'. וזה עצמו ענין השמות דכתיב (ישעיה מ, כו) לכולם בשם יקרא. כי כל כוכב ומלאך שנברא על דבר מיוחד לעשות שליחות הבורא יתברך בעולם לכן נקבע בו מקודם שם עליון שמצד זה תתדבק הפעולה בכח עליון כדאיתא בגמרא⁵ על פסוק (בראשית א, ח) ויקרא לאור יום קריה רחמנא לנהורא ופקדיה אמצותא דיממא. לחשובא אמצותא דלילה כו'. פירוש קריאה לשון חיבה ודביקות כמו (ישעיה ג, ג) וקרא זה אל זה כו'. וזהו שכתוב לכולם בשם יקרא שהוא התדבקות כל צבא מרום בשמא דכליל כל שמחן⁶. והוא שם כבוד מלכותו יתברך. ומצד שיש לכל פרט חלק מיוחד נמצא על ידי זה מונה מספר לכולם⁷. וכמו כן ממש באיש הישראלי שיש לכל אחד שם מיוחד שצריך לתקנו. ובוודאי כשגומר מעשיו לטובה נשלם בזה שמו. ואותן השמות שהם כוחות הנפשות⁸ הם עצמם מסייעין לאדם להוציא לאור תיקונו. והיינו דכתיב (שמות א, א) ואלה שמות בני ישראל הבאים. כלומר שלא יעלה על הדעת חס ושלום כי הגלות וכן כל עת צרה לאדם שלא תבא הוא במקרה. וכאילו עזב ה' אותנו חס ושלום. רק שכל הדביקות הולך עמנו בגלות כאשר אמרנו⁹ לדייק במלת הבאים מצרימה (שם) שהוא על כל מיני המיצרים שיש לבני ישראל תמיד. וגם זה אמת בפירוש הכתוב שגם השמות הם יורדין לתוך המיצר וגם

2 שמור א, א. עיין שנת תרל"ה הערה 5.

3 שמור א, ה; תנחומא שמות, ג.

4 מגילה יג ע"ב.

5 פסחים ב ע"א.

6 רש"י ויקרא א, א ד"ה 'יקרא אל משה'.

7 זוהר ח"ב, רס ע"א.

8 'מנה מספר לסכמים לכלם שמות יקרא' (תהלים קמו, ד).

9 עיין געם אלימלך שמות, ד"ה 'או יאמר'.

10 עיין תרמ"ה ד"ה 'במדרש תושך שבו'.

הוצאתי אתכם כו'. וכן הוא קיב (נחמיה ט, ח-ט) וכרות עמו הקם את דבריו כו' ותרא כו' במצרים כו' שתכלית גאולה לברר זה הברית. ולא זו אפילו בפרט כל איש ישראל זל לשמונה. אף על פי כן כפי זרה ומצות בגדלותו כך מוציא פועל זאת הברית מילה. וזה נמצא שהגם שסימן התחתון ל זה אחר שזכו לסימן העליון הלשון¹³. נגמר בשלימות סימן זה שכתב המדרש כאן¹⁴ זה בזכות האבות שעדיין לא קראל בעצמותם לזה ע"ש:

[תרנ"ו]

ות בני ישראל כו' (שמות א, א) אם בחייהם ובמיתתן להודיע יסלו ככוכבים כו' ובמדרש ששמותיהם נאים ומעשיהם השבטים כו'. כי ענין השם הוא ל זה נברא. וכשהאדם מתקן י אז נגמר השם. והנה השבטים לעצמם ולדורות. ולכן נמנו יהודיע כי השאירו ברכה. מתקנים ומאירים לכל בני שכתוב (שם ו-ז) וימת יוסף כו' פרו וישרצו. וכתבו חז"ל¹⁵ אף כ מתו אלהיהם קיים. פירוש אל עליהם בחייהם השאירו לכל ולכן נקראו כוכבים כמו שכתוב המשיכילים יזוירו כו' רמז על צדיקי הרבים ככוכבים (שם) על מזו שהכוכבים מאירים אפילו זה מזוהר. לכן אפילו כשהארת

בכל גלות. וגדולה מזו נראה שגם בכל פרט ופרט נמצא כל אלה המדריגות שיש בכל איש ישראל איזה בחינה שהוא בן חורין. בפרט אחר יציאת מצרים יש חלק חירות בכל איש ישראל וזה החלק מסייע לאדם והוא הכנה לגאולה דכמו שהוא בכלל כמו כן בפרט:

[תרנ"ז]

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת (שמות א, א) מוסיף על הראשונים¹ דאיתא במדרש²

שנמשלו לכוכבים דכתיב (תהלים קמו, ד) לכולם שמות יקרא. ופעם אחת כתיב (ישעיה מ, כו) בשם יקרא. וכבר כתבנו מזה³ כי הגם שכל אחד ממונה על ענין מיוחד מכל מקום דביקים באחדות אחד. וכמו כן בני ישראל ע"ש בפרשת ויגש מזה. אכן עוד פירוש "שמות יקרא" שיש לכל אחד כמה מיני שמות לפי התחלפות השליחות, כדאיתא⁴ כי כל מלאך נשתנה שמו לפי השליחות. ואף על פי כן כתיב "בשם יקרא" שכל התחלפות השמות הם כלולים בשם אחד, והוא משתנה בחילופים וצירופים משונים כפי השליחות. וכמו כן בני ישראל שיש לכל אחד שם מיוחד שעל זה נברא. ומכל מקום יש לו כמה מיני שינויים. [וכן היה בשמות השבטים ולכן נמנו כאן באותן השמות על כוונה אחרת כדאיתא במדרש⁵ על שם גאולתן נקראו כאן והוא כמו שכתבנו שאותן השמות בעצמם בשעת הגלות נשתנו לשימוש אחר. ובאמת הגלות הוא להוציא כח הנשמות אל הפועל כי כל נשמה צריכה להוציא כוחה אל הפועל. ועל ידי הגלות משתנות כחות הנשמה באופנים שונים ולכן שורש שם גלות מענין התגלות כמו גל וגלגל שמתהפך האדם על ידי הנסיונות והגלות עד שמוציא מכח אל הפועל כל

האבות אינה יכולה להתגלות מכל מקום הארת השבטים לעולם קיימת. לכן כתיב (שם) ככוכבים לעולם ועד. ועליהם נאמר (משלי י, ז) זכר צדיק לברכה היפוך משם רשעים ירקב (שם) ושוכחים את שמותם בקבר⁶. כי הולכים מן העולם בלתי מתוקנים. והצדיקים נשאר מהם ברכה לדורות. ובני ישראל פרו וישרצו כו' פירוש הארת הי"ב שבטים נתפשט אחר כך לששים רבוא ועדיין הם מאירים לכל בני ישראל:

בפסוק (שמות ב, כג) וימת מלך מצרים כו' ויאנחו בני ישראל כו' פירש מו"ז

ז"ל כי קודם שמת היו שרוים כל כך בגלות כי לא הרגישו שהם בגלות. ועתה התחיל קצת גאולה שהבינו הגלות והתאנחו. וכן פירש מה שכתוב (שם ו, ו) והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים שלא יוכלו לסבול דרך מצרים כו' ובוודאי יש בכל גלות הרבה מדריגות. ואיתא⁷ מוציא אסירים פודה עניים ועוזר דלים. והם ג' בחינות. הבינונים שהם במאסר בגלות ואינם יכולים להרחיב נקודה חיות אלקות שבהם. ועל זה נאמר מוציא אסירים. ופודה עניים הם הצדיקים שבעצמם אינם בגלות רק בעבור הכלל כמו שהיה במשה רבינו ע"ה ומשה היה רועה (שם ג, א) מוכן לגאולה⁸. פירוש כי לא היה בעצם בגלות. רק הכנה לגאולה את ישראל. וכמו כן הארת הע' נפש שבאו למצרים. להיות הכנה לגאולה. ועליהם נאמר פודה עניים. ועוזר דלים הם השפלים שאינם מרגישין כלל הגלות ואלה צריכין ישועה גדולה. והוא ראשית הגאולה כמו שכתוב הוצאתי כו' מתחת סבלות מצרים. ולכן יש ד' לשונות של גאולה. ולקחתי אתכם לי לעם (שם ו, ז) זה תכלית הגאולה העליונה⁹ שבעבור זה היה כל הגלות. ומעין זה נמצא

¹ בסכת שמחות, חיובת הקבר א, ו; עיין ראשית חכמה שער
האמת, ב; חסד לאברהם מעין ה, נהר ב.
² רבינו קיש, ברכת 'גאולה'.
³ שפיר ב, ד; תנחומא שמות, יז.
⁴ בראה לפתוח: 'העליונה'.

¹ שמור"ר א, ב.
² שמור"ר א, ג; עיין שנת תרל"ג הערה 1.
³ ויגש תרנ"ז ד"ה 'בפסוק'.
⁴ במ"ר י, ד.
⁵ שמור"ר א, ד; תנחומא שמות, ג.

הוא כרגו שם פיו מ"ז.
ה שם מ"ד.

א א היה 'אלה שמות בני ישראל'.
ה ב.

דינחם לגמרי, וכמו
ושברי לוחות מונחין
אם לאחזק לורך כן
וח האחרונות יכולין
אשונות. ולכן נפת
היא הדרך שכל יד
אשונות, היו לריקן

יחיד יכולין לחכות
הוא נבחינה לא
כן, ויכול לקבל את
נשפיל (ליוה"כ)
נשיח"כ היא משום
זמנה ולפי שמחשנין
בזכר כחזנו במקור
ה נפורים היא ג"כ
זרה, וכחזנו מקור
את חלקים ויחלנו
! יום קבלת התורה
ובפרקי דר' אליעזר
ה מחזיר הכתרים
לכדרגה של לוחות
שלא נתנו הלוחות
לזכר ללוחות
יחיד להשגת של

החינוך וממדרשים
יימא משעת ימי
נשיחם כח"י יום
לשבועות.
היה והוא כי התורה
יחד פרשת קרח, יום
במצות שבת גרוסה.
ת משה. (ומסדר).

זכו להוריד הקדושה הזו לארץ, (וכלשון חז"ל
הורידו חורב לארץ), שיכ"י לנו שייכות עם כך
קדושה הקציעה וקיימא, וכס זיכו לבניי לדורות
שיכ"י להם שייכות עם הקדושה הזאת המיועד
משעת ימי בראשית.

ה

ביוה"כ מזינו ג"כ שיש בו שגת של עתיד,
וכמו שאמרו חז"ל בנדרים (לז). כי השען
בנימטריא שס"ד שיום אחד נשנה לית לי רשות
לאסטוני, והוא יוה"כ, וביום הזה יש בו ציטור
הרע, מעין ציטור הרע שיכ"י לעת"ל, שאז יתבעל
היח"כ שהוא השען, ויתבעל כל ההסתירות
מהרע, כן ציוה"כ יש בו ציטול הרע ליום אחד,
וזכו עיקר עבודה היום, שיבעל הרע, ולכן נקבע
ליום תשובה, וליום סליחה ומחילה, כי עבודה
היום היא ציטור הרע, וכל אחד לריך לצער הרע
אשר נמלא חללו.

בפרקי דר' אליעזר דרשו על מילת אברהם
חזינו שהי ציוה"כ, דאלל אברהם חזינו כחי,
וימל אח נשר ערלחם בעלם היום הזה, (בראשית
י' סג'), וציוה"כ כחיצ בעלם היום הזה, (הוצא
סו"ס לך נדעת זקנים מצע"ת עיי"ש), בי ציוה"כ
יש הסרת הערלה, כי הערלה פירושו אועם וכסוי
המונע התגלות הקדושה, ויוה"כ הוא זה היום
אשר בו הוסר הערלה, ולית לי רשות לאסטוני,
והוסר האועם וכסוי המונע בניי מלעבוד
הש"ת, ולכן ציוס הזה שהי צו הסרת הערלה
בבחינה זמן, צו ציוס הי הסרת הערלה בנפש,
ואף שמשמע בחז"ל שמילת אשע"ה הי בחג
הפסח, אולי הכונה שציוס הזה הי הארה
מקדושת יוה"כ, יום שמסוגל לציטור הרע והסרת
הערלה.

ומצינו בסוגיא דסופ"ג דנדרים דנר
מעוניין, שכל הסוגיא שם מדבר מענין מילת
אשע"ה, ובאמצע הסוגיא מציא הגמ. המימרה
של רמי בר אבא דהשען בנימטריא שס"ד, עיי"ש,
ולפי דברינו יש לה שייכות למילת אשע"ה, כי זה
הי הסרת הערלה בזמן, וזה הסרת הערלה
בנפש, וכן איתא בשם הרה"ק מאינצילא כי מה
שנסמך מהפכת סדום למילת אשע"ה כי סדום
הי הערלה של ארץ ישראל, ואחר שהי הסרת
הערלה בנפש הי הסרת הערלה במקום.

ובש"ל"ה הקדוש מציא בשם ספר חולעת
יעקב בזה הלשון יוה"כ הוא יום הגלות המאור
העליון וכו' הוא סוד עוב"צ שאין בו לא אכילה
ולא שחי' לפיכך נלעויו להתענות בו לרמוז אל
המאור המתגלה ציוס ההוא אשר בהתגלותו
יופיעו כל מיני אלה ושמחה וכפרה. שציוה"כ
הוא זוכים להארה עליונה ששרשה מעולם הבא,
דהיינו מחלית הבריאה מבחינה ציטול הרע"
עיי"ש, ומבואר מדבריו כי ציוס הזה יש בו הארה
משגת של עתיד, כי יום הזה יש בו ציטור הרע
מעין העתיד.

הרב לדוק הכהן כותב שלולי דמסתפינא
הי אומר שהציעור הרע דלעתיד יהי ציוה"כ, כי
עסק היום הזה הוא ציטור הרע, ולכן שייך
הציעור הרע דלעתיד ליוה"כ.

בבר רמזנו לעיל לדברי הרב לדוק הכהן כי
כל אגדתא נש"ס יש לו שייכות מיוחד לאותו
מסכתא ופרק שבו נמלא, כי כל הש"ס מסודר
בסדר מיוחד, וכמו שאמר הרבי ר' בונם
מפרשיסחא על נוסח התפלה מסדר את הכוכבים
ברקיע כרלנו, כי המסתכל על הכוכבים חושב כי

Removal of
in יוה"כ
מקור

Perhaps יוה"כ
will be destroyed
on יוה"כ
א"ת היום

The place
where a
specific mitzvah
is found is
precise

Like each
star in שמיים

ליוה"כ
connects
to
of
ויוה"כ
as well

Both
are times
when
יצוה"כ

ליוה"כ
ליוה"כ
on יוה"כ

Removal
of יוה"כ

Both
ע"כ
+
ליוה"כ

אין להם סדר, אבל כל אחד מִישראל מֵאמין כי הקב"ה סידר אותם בסדר מיוחד, כן המסכתא על מסכתות הש"ס, אף שנראה לו כי אין להש"ס שום סדר, לריך לדעת כי הכל בסדר מיוחד. וכתב רב לזקק הכהן איזה דוגמאות, שמלינו כי האגדתא מחורבן בית המקדש הוא במס. גיעין פרק הניזקין, כי החורבן דומה לגירושין, אבל אל יחשוב האדם כי הגירושין הוא לעולם, גירושין בהבחינה של משלח ואינה חוזרת, רק הוא בבחינה נזקין, ושלם ישלם המצטער את הצעירה, וכן מלינו שהאגדתא דמתן תורה הוא במס. שבת, כי כו"ע מודי דשבת מתנה תורה, וצפרק ר' עקיבא, כי רע"ק הוא יסוד חושבנ"ס, ויסוד כזה כבר מלינו בספרים אחרים, ומספרים כי פעם שאלו להרבי"ק מאיזניא צל ה"צית יעקב", על הירושלמי סוף מס. ר"ה שמסיים בענין ד"ת עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר, ושאלו אותו מה ענינו לכאן, ואמר כי הרבה מדיני החקירות צר"ה יודעים מחקיקה דיוכל, ולכן שייך האגדתא דייקא להאי מסכתא.

ועל דרך הזה יש להוסיף בנוגע לעניינינו דבמס. יומא (דף סט:) מציא בגמ. איך שאנשי כנסת הגדולה קודם שעלו לבנין בית שני התפללו לביטול היא"ר דע"ז, כי מקדש ראשון נחרב בעון ע"ז, ורלו לבעלה ואמר לא איכו בעינן ולא אנרי בעינן, כי השכר עבור כיבוש היא"ר דע"ז הוא נבואה, ונבואה שעה שנחטל היא"ר דע"ז בטלה הנבואה אל כלל ישראל, ונפל להו פתקא מרקיעא דכזה כתב זה אמת, ונחטל היא"ר דע"ז, ונפק אחא כי גוריא דנורא מצית קדשי הקדשים, עיי"ש בגמ. שבעלו ג"כ יארא דעריות במקלת. ואגדתא זו שייך דייקא למס. יומא, כי שייך להביעור הרע שיש צעיומו של יום, וביעור היא"ר שהי צימי אנשי כנע"ג יש צו מעין

הביעור הרע שיהי לעמיד, והביעור הרע שיש ציוה"כ.

2

בפר אמרנו שטיקר עבודה היום הוא ביעור הרע, וביעור הרע פירושו הוא, שמפריד הרע מהטוב, ומכניס החלק הטוב לקדושה, ומצטר הרע שנשאר, וזהו עבודה האדם בזה היום לצטר הרע שנקרבו, ולכן עיקר עבודה היום הוא שישוב האדם על חטאיו, שע"י חשובה הוא מצטר הרע. וחשובה הוא לאו דוקא על החטאים, שגם על המצות שעשה שייך ג"כ חשובה, שאם עשה עם איזה נגיעה ופגם, אז נחטב בהמצוה חלק רע, ואריך לברר הטוב מהרע, שישאר המצוה נקי מכל סיג ופגם, וכמו שמפרש הגר"א דברי הגמרא (ברכות ה.) אם רואה אדם שיסורין באין עליו יפספש צמעשיו, ויש שם גירסא ימשמש צמעשיו, שיפספש צמעשיו קאי על החטאים והדברים רעים שעשה, וחזן מזה לריך הוא למשמש המצות שעשה לראות אם הם שלימים, אם אין בהם חערובות של רע, וזהו עבודה היום לברר הטוב מהרע ולצטר הרע, ובספח"ק נקרא זה בשם נסירת הרע, להפריד הרע מהטוב.

כתוב (ויקרא עז' י') והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי לפני ה' לכפר עליו לשלח אחר לעזאזל המדבר. ובגמרא יומא (עא.) ילפינן דלריך לעמוד חי עד שנגמר העבודה של השעיר לה'. כי ענין השעיר לעזאזל הוא ביעור הרע, מה ששולח השעיר לעזאזל המדבר עם כל הרע, וכל זמן שיש עדיין לברר איזה ניוץ של טוב מהרע, אין מצטרין את הרע, רק קודם מקריבים השעיר לה', ועל ידה הוא מצטר את כל הטוב מהרע, ומכניסו לקדושה, ואחר שנגמר עבודה

השעיר לה', ונשאר הרע שייחין אותו המדבר.

ובשיתבונן בייס, והבארות הגדול פ זה, אורות גדולים פ יבין עלמו ליום הזה, היום המיוחד עוד משו שייכות להנחיות התור האדם צחור כלל השו יבין שמפרש השפ"א ל הזה משפיע על שאר

א) מיתת שני לפרשת יום הכיפור מיתתם להפרשה של צפ' אחרי צענין מיה עז' א' וידבר ה' אל אהרן בקרבם לפי מדייקים הלשון הכפ שני בני אהרן, ולמה

בגמרא ברכות רע"ק, ומסיים שם ב אותו ה' מקבל עליו חלמיו רצונו עד כו מצטר על פסוק זה נשמח, אמרתי מהי שבה לידי לא אקיי שיאח נשמחו בחד ז"ל (וכן הוא בפרי') יש ענין שהחיות הו

Example from יומא

אגדתא of יומא is יצירה

*אנשי ט' להחיל ששחל יצור (ב' סיכה) (נחמ' ש' ב' סיכה) ונחמ' ש' ב' סיכה

שמות

פרשת שמות

ויספך היה במצרים [א ה]. ופרש"י להודיע

צדקתו של יוסף, ולכאורה לא באו

המקום לכוונת זה, ובפרט כשנבחר נחמנו מעשי.

ונראה שכיון שקנט שחביביו שמות בני ישראל,

ואמר הכותב שהוא מצד שהיו את יעקב

שנחמנו אצל יעקב, ולכן אמר שמה שחביב

גם יוסף, אף שהוא היה במצרים, גם הוא

נעשה כן בזכות היגור הבנים שהיה אצל יעקב,

שכ"כ היה חנוכו והשפעתו גדולה עד שאף

שהיה במצרים היתה דמות דיוקנו של אביו

תמיד לפניו, וכדבארתי [בראשית מו ה] בקרא

דהולדים עד כוא אלקי לי הם עיי"ש.

ויקם מלך חדש [א ה]. פרש"י חד אמר חדש

ממש וחד אמר שנחמנו גורמיו.

החילוק בין המלך מלך חדש למלך שנחמנו

גורמיו, הוא אם יש לאדם לחוש שלא יהקל

כ"כ אף שלא להכיר הטובות הגדולות שעשו

עמו וירצה להודיע עד ביותר, שלמלך מלך חדש

אין לאדם לחוש לזה, ואי"צ ללמוד מוסר

וחוכמה בשביל כך, וכדבארתי [דברים כו יז]

בזכירת מעשה עמלק בזה"ל שהוא להכליל זה

שאדם לא יאמין בעצמו ויחוש אף לננין שלא

יהיה חז"ל רשע כעמלק, וצריך להתבונן ע"י,

אבל על כזה דחמנו גורמיו אין לחוש, ולמלך

השני גם ע"י יש לחוש ולא יאמין בעצמו,

דא"כ לא היה תכלית נחלקו, ומאז היתה הנה,

ולמספר קראי נמיר לא שירך כ"כ בכאן, שיותר

משמע דחוש ממש.

וייבט אלקים למולדות וירב העם והי ויעש

להם פחים [א כ]. לכאורה למה הפסיק

שמות בני ישראל [א א]. פרש"י אע"פ

שמבאן בהיותן בשמותן חזר ומבאן

במהותן להודיע חבתן שנמשלו לכוכבים.

ולכאורה איזה חשיבות הוא מה שנמשלו

לכוכבים וזה שמוציא ומכניס במספר? וראה

דהכונה דאף שהקב"ה נתן כח הבוראה להאדם

שיוכל לעשות נגד החיות, מ"מ המדרגה היותר

גדולה, כשהגיע לכל הבנה שמכיון שהוא דבר

איסור אינו יכול לעבור ע"י בדיעתו הגדולה

גודל חומר האיסור, ולכן נאמר באיזה איסורים

לא חוכל, כהא דלא חוכל לאכול בשערירי בפי

ראה [כ יז], שאיחא ברש"י ר' יהושע בן קורח

אמר יכול אמה ואינר רשאי, ואמנם כך היה

ראוי שלא יוכל אדם כלל לעבור ולעשות נגד

ציווי ה' אלא שמ"מ יכול לעשות נגד רצונו

יתברר משום שכן רצה הקב"ה ליתן בזה

בחירה להאדם כדי שיקבל שכר, לכן אדם

המעלה מבינו וראה שאינו יכול לעבור, וזהו

מדברג השבטים שעשו כל ציווי ה' כמו מוכרמים

בלא בהזיד, כמו שהוכרבים שג"כ יש להם

דעת ועשייתם היא מוכרחת, שלכן מוציאן

ומכניסן במספר בשמותם, שאותן השמות שנתן

להם בעת הוצאתו נשאר להם באותו המעלה,

ולא הוצרך לקרוא להם שם אחר מצד מעשיהן,

שנגרע מעליהם, משום שלא נגרע, וכ"כ השבטים

שהיו חביבים שאותן השמות יתלה שנגרעו דבר

השוב בפ"ע משום שהשיגו המדרגה שעושיין

רק רצון ה', ומעשיהו לא גרעו בחשיבות

שמותן, ומכניסן במספר כמו שהוציאן במעלה

נשמח.

הביא מנדרגותו באמונה שאף שהיה דל לא חלה בגבורתו אלא בישיעתו ה', חרבה לכד האבות, וזהו אל עמי אני נאסף, זה לכו בגבורתו ובמשלחו, שלכן בקש יתרה שהם לא יעשו לו רעה בעצמם

ע טו יבן, שכנגד ישראל לא רצה וש בגבורתו, כי ידע כי הגבורה ניתנה שר"ת רק להשיע מפלשתים ולא לפגוע ל, וכשהכה האלי איש אמר אהה נחת בוד את החשיעה [שם יח], ולכן אף

סר כחו נמיר בטח בהשיע שיושיע אותו, בתפלתו חזקני נא אר הפעם, שלשונו ומע שיושיעו עתה כמו שהשיע אותו

ע, הדי בפירוש שגם בעת גבורתו בטח ושי"ת ולא בגבורתו. משום דאדם צריך

כל עת אף בעת שהשיע נותן לו שפע גמולו שהוא ביד ה', ושה להשיע קודם

כלאור שנתן, שאם וזה נותן לו ואם לא וסל בחורה ח"ו, ובהכרח של כהנים

לברך שהשיע יכרך בממון וגם ישמור גמולו, ונמצא שלעולם צריך לבטוח רק

ת, וזה למדנו אנו ממשמשון שקוח להשיע בכל עת.

אסף אל עמי [טו כט]. לכאורה איזה גם שירי, הא עדיין לא היה מעם ישראל

ואו בעצמו, אך אולי גם האבות אברהם נחשבו מעמו, אבל ע"י האז אומר קב"ר

אל אבותי. וראה דעולם האמת שם לעם מיוחד לפי האמונה בהשיע' ונדרל

ס, אף שלא נחשבו בעולם הזה לעם אלא נחלקו לכמה עמים, וצריקים הרי

היה חרבה אדם שח נחמנו ויש ועבר ועד חרבה לכד האבות, וזהו אל עמי אני נאסף, זה לכו בגבורתו ובמשלחו, שלכן בקש יתרה שהם לא יעשו לו רעה בעצמם

ע טו יבן, שכנגד ישראל לא רצה וש בגבורתו, כי ידע כי הגבורה ניתנה שר"ת רק להשיע מפלשתים ולא לפגוע ל, וכשהכה האלי איש אמר אהה נחת בוד את החשיעה [שם יח], ולכן אף

סר כחו נמיר בטח בהשיע שיושיע אותו, בתפלתו חזקני נא אר הפעם, שלשונו ומע שיושיעו עתה כמו שהשיע אותו

ע, הדי בפירוש שגם בעת גבורתו בטח ושי"ת ולא בגבורתו. משום דאדם צריך

כל עת אף בעת שהשיע נותן לו שפע גמולו שהוא ביד ה', ושה להשיע קודם

כלאור שנתן, שאם וזה נותן לו ואם לא וסל בחורה ח"ו, ובהכרח של כהנים

לברך שהשיע יכרך בממון וגם ישמור גמולו, ונמצא שלעולם צריך לבטוח רק

ת, וזה למדנו אנו ממשמשון שקוח להשיע בכל עת.

אסף אל עמי [טו כט]. לכאורה איזה גם שירי, הא עדיין לא היה מעם ישראל

ואו בעצמו, אך אולי גם האבות אברהם נחשבו מעמו, אבל ע"י האז אומר קב"ר

אל אבותי. וראה דעולם האמת שם לעם מיוחד לפי האמונה בהשיע' ונדרל

ס, אף שלא נחשבו בעולם הזה לעם אלא נחלקו לכמה עמים, וצריקים הרי

היה חרבה אדם שח נחמנו ויש ועבר ועד חרבה לכד האבות, וזהו אל עמי אני נאסף, זה לכו בגבורתו ובמשלחו, שלכן בקש יתרה שהם לא יעשו לו רעה בעצמם

ע טו יבן, שכנגד ישראל לא רצה וש בגבורתו, כי ידע כי הגבורה ניתנה שר"ת רק להשיע מפלשתים ולא לפגוע ל, וכשהכה האלי איש אמר אהה נחת בוד את החשיעה [שם יח], ולכן אף

סר כחו נמיר בטח בהשיע שיושיע אותו, בתפלתו חזקני נא אר הפעם, שלשונו ומע שיושיעו עתה כמו שהשיע אותו

ע, הדי בפירוש שגם בעת גבורתו בטח ושי"ת ולא בגבורתו. משום דאדם צריך

כל עת אף בעת שהשיע נותן לו שפע גמולו שהוא ביד ה', ושה להשיע קודם

כלאור שנתן, שאם וזה נותן לו ואם לא וסל בחורה ח"ו, ובהכרח של כהנים

לברך שהשיע יכרך בממון וגם ישמור גמולו, ונמצא שלעולם צריך לבטוח רק

ת, וזה למדנו אנו ממשמשון שקוח להשיע בכל עת.

אסף אל עמי [טו כט]. לכאורה איזה גם שירי, הא עדיין לא היה מעם ישראל

ואו בעצמו, אך אולי גם האבות אברהם נחשבו מעמו, אבל ע"י האז אומר קב"ר

אל אבותי. וראה דעולם האמת שם לעם מיוחד לפי האמונה בהשיע' ונדרל

ס, אף שלא נחשבו בעולם הזה לעם אלא נחלקו לכמה עמים, וצריקים הרי

היה חרבה אדם שח נחמנו ויש ועבר ועד חרבה לכד האבות, וזהו אל עמי אני נאסף, זה לכו בגבורתו ובמשלחו, שלכן בקש יתרה שהם לא יעשו לו רעה בעצמם

ע טו יבן, שכנגד ישראל לא רצה וש בגבורתו, כי ידע כי הגבורה ניתנה שר"ת רק להשיע מפלשתים ולא לפגוע ל, וכשהכה האלי איש אמר אהה נחת בוד את החשיעה [שם יח], ולכן אף

סר כחו נמיר בטח בהשיע שיושיע אותו, בתפלתו חזקני נא אר הפעם, שלשונו ומע שיושיעו עתה כמו שהשיע אותו

ע, הדי בפירוש שגם בעת גבורתו בטח ושי"ת ולא בגבורתו. משום דאדם צריך

כל עת אף בעת שהשיע נותן לו שפע גמולו שהוא ביד ה', ושה להשיע קודם

כלאור שנתן, שאם וזה נותן לו ואם לא וסל בחורה ח"ו, ובהכרח של כהנים

לברך שהשיע יכרך בממון וגם ישמור גמולו, ונמצא שלעולם צריך לבטוח רק

ת, וזה למדנו אנו ממשמשון שקוח להשיע בכל עת.

9

דעת

עד נגד כל עיקרו של הרב,

יקר רק כפירה ברצון השם
דעת היא כדי למנוע טובה
כפירה בעיקר כמו שדרשו
ה. מהאילן הזה אכל וברא
הרב וכי כיון שידע כוונת
גה זו כנייל.

דאם טוענין הרי איש נכרי
ענה היה לו כיון שבדבריו
לו להתנהג אתו כדין זה,
ה שאחר היה יכול לטעון
זיה יכול לטעון והוא הרי

יק תמים היה בדורותיו"
"כאן רק "צדיק"?

א זה שנשמר מעוון גלוי,
ותמים נקרא מי שהולך
אר ברמב"ם (פייא מהל

המבול היה גילוי עריות
ו תולדות נח, ונכלל בזה
דבר על דור המבול אמר
יהי: (פייא)

ר' מאיר שפירא מאוסין 836

אמרי

פרשת נח

דעת

לט

וירח ה' את ריח הניחוח (ח, כא)

הריח בריחו של אברהם אבינו עולה מכבשן האש, וירח
ריחו של חנניה מישאל ועזריה עולין מכבשן האש. (ב"ר
לד, ט)
א"ר יוחנן לא שמשו המזלות כל י"ב חדש, אמר ליה
ר' יונתן שמשו אלא שלא היה רישומן ניכר. (ב"ר פרשה
ל"ג, ג)

השמים וצבאם, אשר אין חקר לתבונתם וקשה לעמוד על מהותם, בהוויתם ובפעולתם
יתנו עדיהם ויצדיקו כי כח עליון אדיר ונשגב שולט עליהם ומניעם כרצונו. ואת זה הבליט
לנו נעים זמירות ישראל (תהלים י"ט, ב) "השמים מספרים כבוד א"ל ומעשי ידיו מגיד
הרקיע", כי צבא השמים בעצם קיומם ובפעולתם האיטבעית מלמדים הם לאדם דעת
ותבונה, כי גבוה על גבוה שומר עליהם ופקודתו שמרה רוחם. וכן תירגם המתרגם
דמסתכלין בשמיא משתעין יקרא דה' ועובדי ידיו מחוין דמדייקין באורא".

האדם בחיר היצירה, אשר המשילחו הקב"ה במעשי ידיו וכל שת תחת רגליו, הלא
הוא מסתכל על הבריאה הנועדה לשמש אותו ולהנעים לו את חייו כל ימי חלדו כעל דבר
הטפל אליו, בעוד שאת עצמו רואה הוא עיקר בעולם, הוא הוא אשר ראשו מגיע השמימה,
מחשבתו ותבונתו חובקים שחקים וזרועות עולם וכל דרי ארעא כלא חשובים אצלו. ברם,
כל עוד יגדל האדם ויתנשא ברוחו, גם יצרו יגדל ויחזק עליו, יצר לב האדם הרע מנעוריו
פרוש עליו רשת וחכה להפילו בפת, הוא ישדלו לפנות עורף לקול מחוללו לאמר לא-ל
סור ממנו ודעת דרכיו לא יחפץ, לבחור ברע ולמאוס בטוב, לרדוף אחרי הערב שבבריאה
ולהתרחק מהטוב והיפה בעיני אלקים ואדם. כל ימי חייו נתון הוא במלחמה כבדה זו,
מלחמת היצר. מעטים הם בני העליה המנצחים במערכה זו, ומגיעים לכך שגם אויבם
הנצחי ישלים אתם.

הקדים הקב"ה רפואה למחלה זו, מחלת תאות היצר, בבריאת צבאי מרום. האדם
הנבון ישא עיניו השמימה ויראה ברואי מעלה עושים מלאכתם באמונה ואהבה, ששים
ושמחים לעשות רצון קונם ובלי תקות גמול יתנועעו, יאירו ויחשיכו כרצון מחוללם, לא
ירעו ולא ישחיתו ולא ישמשו בערבוביה, זה יוצא וזה בא ולא ישנו את תפקידם. ורצון
יצרם הוא תאותם. ובהתבונן האדם בהם ובפעולותיהם, חיל ורעדה יאחזהו, יכריז ויאמר:
מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית! מהר ינחם ממחשבותיו הרעות וישם לבו דעת
ותבונה לאמר: אני הוא שנבראתי בצלם אלקים, בי בחרה ההשגחה לשית ארץ וכל אשר
בה הדום לרגלי, ויש לי שכר בעמלי, העלי להשחית דרכי על הארץ ולא אחיה כאחד
מצבאי מעלה הששים ושמחים לעשות רצון קונם, ואיך אשא פני נגדם?

Heavily soft
proudly and
equally
Heavily soft

אורח שלמה (האורח של רבי שלמה קרליץ על "אורח חיים")

11

שסיפר לי על כל מעשיו... כשהוא סיים לספר הכל, שאלתי אותו: לפני שאתה

הולך לישון, האם אתה רוצה לעשות את אותו הדבר למחרת?

He prayed to
not live that
same day again.
R' Shlomo
I try to live
my holy day
again

הוא ענה לי: דע לך, שבכל לילה, לפני שאני הולך לישון, אני מרגיש רע. אני מרגיש כל

כך רע בגלל הדברים שעשיתי, עד שאני נשבע לעצמי שמחר אהיה אדם אחר. אבל,

כשאני קם למחרת אני שוכח את מה שהבטחתי לעצמי. אמרתי לו: אני חי חיים

אחרים. כשאני הולך לישון אני מקווה ומתפלל שמחר אוכל לעשות את מה שעשיתי

היום.

When you hug
me you want
to always be
my wife

אין אתה יודע מתי שמירת שבת הופכת לחלק נורמלי ממך? כשאתה שומר שבת, אתה

רוצה תמיד לשמור שבת. אין אתה יודע עם איזו אישה אתה מרגיש בבית? אם אתה

רוצה לראותה שוב. לעומת זאת, אם אתה לא רוצה לראותה שוב, אבל אתה מכריח את

עצמך להתקשר אליה, זה כבר לא נורמלי.

A banana wants
to just be a
banana—only
people struggle
with just being
people...

הקדוש ברוך הוא ברא את העולם בצורה נורמלית. השמש נורמלית, הירח נורמלי,

תפוח נורמלי, בננה נורמלית. כל בננה רוצה להישאר בננה, וכל תפוח רוצה להישאר

תפוח. רק לנו בני האדם יש כל כך הרבה בעיות להיות בני אדם.

הגופנית סובבת את כל העברות נגד חוקי הטבע, המוסר והתורה, המקושרים עם

Every act of wrongdoing
must in the end
expend illness and
pain, and the individual
as well as the society is
exposed to much
suffering as a result
of this.

חוקי הטבע, שסוף כל הנהגה רעה הוא להביא מחלות ומכאובים, והרבה סובל מזה

האדם הפרטי והכללי.

במילים אחרות, הקדוש ברוך הוא נתן לנו חוקים שאוסרים עלינו דברים מסוימים

מבחינה פיזית. חוקים, שאם אנחנו לא נחיה על פיהם, נהפוך לאנשים חולים.

I hate when
kids call parents
by their first
name—its against
the law

אתם יודעים מה אני שונא? אני שונא כשילדים קוראים להוריהם בשמותיהם

הפרטיים. זה נגד הטבע. זה נגד הטבע, משום שכאשר הקדוש ברוך הוא ברא את טבע

העולם, הוא העניק לאנשים כבוד בתור הורים, כבוד לאנשים שהביאו אותנו לעולם

הזה. כשהיינו קטנים, הערנו את ההורים שלנו אלפי פעמים, והם החליפו לנו טיטולים

אלפי פעמים, ועוד הרבה יותר מזה. אין נוכל אי פעם לגמול להורינו? גם אם הורינו לא

תמיד כמו שאנחנו רוצים שיהיו, הם עדיין אלו שגידלו אותנו. ובכן, זוהי דוגמה לחטא

נגד הטבע, למעשה שעלול לגרום לנו לחלות.

כשאני עושה עבירה, פירושו שאני לוקח סכין וחותך את עצמי.

An injury is like
cutting oneself!

אהפוך

בעולם

יהודי.

לחיות

לתו, זה

שאנחנו

ריח את

להיות

ת אותה

כמובן

יבה כדי

מהבחינה

לם נראה,

כבן 20,

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

הוא נקרא משה יר ב-ד

תיא תכנימא תבוא תרמימא תרמימא

שתזכה ע"י לראיה בהירה ע"י שמקבל עול מלכות שמים וחולך בתמימות בדרך ה' היינו התורה וההוראה.

← ענייני הכוונה דהפסוק בא להוכיח את בני עמנו בענין הקנאה והתאוה, בראותו נכסי חבירו קנאת ביתו אכלתהו, ועיין רואה

ולך חוסד, ועושה כמה חשבונות של מצוה אך שיותר טוב דיי ברחמינות ובגשמייות אילו דיי לו את של חבירו, והכתוב מודיע שכל החשבונות הללו המה הכל וריק, והחולך בתר ראיית עיניו לחסוד את של חבירו נאמר עליו והיית משוגע מטרדה ענינך אשר תראה, כי ענינך הרואות והחוסדות יביאוך רק לירי שגועזן ולעשות מעשים של שגועזן.

זרע רב תוציא השדה ומעט תאסוף, לפרשו באופן ברכה י"ל שאם אספם השדה תוציא זרע רב בשפע וברכה, אך "מעט" תאסוף, מעט רוסו לצדקה (וא"י ושא פיא ח'), שישראל ישחמשו בהשפע לעשות צדקה וחסד.

בנים וננות תוליד ולא יהיו לך כי ילכו בשבי. בספד"ק חתן מופר הביא מאמרם ז"ל (וה"ק ח"ב קס"א) דקב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא, ומד"ש כל הנהגת השבע משועבד לחורו, וכשנחתנה תורה לישראל מסילא נשתעבד השבע להם, וע"ז נאמר (תהלים ס"ח י"ט) עלית למרום שבית "שבי", קא"ז על הנהגת השבע שגשבה תחת (יש) התורה, עכ"ז. ועפ"ז מוכן מה שאחז"ל (מנחות י"ט): כל המלמד את בן חבירו תורה כאילו ילדו, דהוא דבר שנשתרש בהשבע ממשי, ששבע העולם תל"י בדרשות הכסי החנודה. ואמרו"כ בנים וננות תוליד ולא יהיו לך, דלא יהיו נחשבים כחלודותיך, כי ילכו "בשבי" שהשבע דהכופה לדברי תורה נקראת שבי, וכאשר ילמדו אצל רבותיהם הרי נחשבים כחלודותיהם, ואם התורה אומרת כאילו ילדו הרי כך המציאות.

ותבוא אל המקום הזה, פירש"י שאין אדם עומד על סוף דעתו של רבו וחכמת משנתו עד ארבעים שנה, הענין בזה כמו שמצינו מ' מאה במקות וארבעים יום של נתינת החנודה, נדר ארבעים

תי תכנימא תבוא תרמימא תרמימא

יצארכו ללוות מעם אחר בדי' זו, כי עיקר השפע הניע להם ובשבילים.

יתן ה' את מטר ארצך אבק, וא"ז צוק"ל הארץ לבאר כל פסוקי התוכחה באופן של ברכה, וע"ז חיבר ספרו ברכת ישראל, ויל"פ עפ"שמי"כ אא"ז הביעש"ט ח' (והוא בספד"ק תולדות יעקב יוסף פ' צו) לפרש כל העולם ניוון בשביל חנינא בני (ברכות י"ז) שהצדיק הוא הצינור והשביל שעל ידו יורד השפע לעולם, וזהו יתן ה' מטר ארצך, השפע שתרד הוא בזכות אב"ק נופ' אות ברית קידש, בזכות הצדיק נופר חכרית, צדיק יסוד עולם.

ועפר מן השמים ירד על"ך עד השמדה, החדושי הרי"ם בשם הרד"ק ר' בונם מפשיסחא דקדק במשי"כ משפ"ל גא"ם ערי ארץ ומגביה שפלים ערי מרום, ונמצא שהוא גלגל החזור בעולם, וכיון שנועשה אדם גבוה מסילא הקב"ה משפילו, ומה יעשה וינצל, אלא שהעצה היחידית היא להחנות במדת הענה והשפלות ככל זמן ועידן אף בשעת גדולתו, עכ"ד (דבא בספד"ק שפת אמת פ' תולדות תה"א). ומד"ש שפלים אחוץ משפ"ל, דמי שאינו אחוץ בצירוף אחריות שפלים, נהפוך הצירוף למשפ"ל, ובהכרח שהקב"ה משפיל אותו בשבט מוסר ותוכחה. וע"ז אנו מתפללים ונפשי כעפר לכל תהי', היינו שנוכה להחנות תמיד במדת הענה כלי להניע לידו כך ע"י השפלות ויסורים חלילה, וד"ש ח' "ועפר" היינו מדת הענה המכונה עפר, מן השמים ירד על"ך, שישפיעו על"ך מדה זו, "עד השמדה" פ"י עד ולא עד בכלל, פרם שיצטרכו מן השמים ליסוד ולהשפילך, תזכה להניע למדה זו בחסד ורחמים.

והיית משגע מסראה ענינך אשר תראה^א ויל"פ דהנה משגע פ"י מכלכל ומפורק כלי צלילות הדעת, ושלמות הבחיורות מניע לאדם ע"י שמיחד אותו ית' אחד יחיד ומיוחד, בקראו ג"פ שמע, ק"ש של שחרית, של ערבית ועל המטה, וגם הרפואה למכת שגועזן נרמזו בפסוק זה, והיית משגע"ע אתוון ג' שמי"ע, מטרדה ענינך אשר תראה.

פ"י א"ל

וּבְגִמְרָא חֲלִיץ וְקָנָה: "אִם מֵרַחֵם עָלֶיךָ אֵלֶּיךָ אָבָא, וְאֵלֶּיךָ אָבָא כִּי הוּא אֲבִיר בִּישׁוּאָה מְרֻאָה לְגַבִּי אָבָא, וְאֵלֶּיךָ אָבָא עַד לְמִדּוֹר עַד הַשְּׁתָּא, וְאֵלֶּיךָ אָבָא בְּהָא רַחֲמֵינָא לֹא הוּא אֶל אֶל גְּבוּרָא עַד לְמִדּוֹר עַד הַשְּׁתָּא. וְאֵלֶּיךָ אָבָא בְּהָא שְׂעוּדָתָא הוּא רַלָּא אֲבִירָתָא, לְשְׂעוּדָתָא אַחֲרִיתָא אֲבִירָתָא. אִמֵּר שְׂמוּעָל: אָבָא לְהָא מְלֵאָה חֵלָּא בִּר מְרֻאָה לְגַבִּי אָבָא, וְאֵלֶּיךָ אָבָא הַיְּיָה סִייד נְכֻסִיד תַּרְי זְמַנִּי בִּישׁוּאָה וְאָבָא לֹא סִיירָא אֲלֵּיךְ חֵלָּא יִמְנָא כִּר".

He knew his
end

והקשה הרד"ק הרב ר' **בנום מפשיטא** זצוקללה"ה וימות
קמח"ה א"ת ממ' ונני קימו הפנ"ע, הנהל בקונסנס מנצי ויהללו:
"למה קרא עצמו עבד זה חלא בר מרוא, והלא גם הוא יוכל
להתנהג כמו אביו שלא יאכל גבינה עד למחר. ותירץ, שאם אפי'
ברצונו של אדם לעשות החומרא רק בשביל שעשה אביו החומרא,
וירצה לעשות גם כן כמו שעשה אביו, אינו דשאי".

נמצא דמר עוקבא אמר, שהוא אינו כמדרגה זו, על כן אינו נודע כאביו, דאע"ל אינו אלא חקוי, ובמקום גדולים אל תנומור. ודיין כיבמה שאסורה תורה, כמאמר הירושלמי. ועל זה הזהיר רבן גמליאל ונכתב פ"ז מ"ג: "לא כל הדעה ליטול את השם יטול". היינו שאסור לו ליטול את השם, ולעשות דברים שאינם מחזיק בהם.

ושם בפרק כ"ח כתב: "ואפילו אם נפלים לך הדהודי תאות

וְדַרְיָוִן: שלא יהיה שווה לחשוב ששייר אצלו ענין העלאת מחשבות זרות, אלא ידע ויכיר את מקומו, לזרות המחשבות הללו בשני ידים. דוה עסקן - לזרותם, ולא להעלות המחשבות זרות.

דיוור אפשר המכוון בפסוק **תמנו כ ננו** יולא תעלה במעלות על מזבח, אשד לא תגלה ערותך עליי. יודיר שלא תעלה על מעלות שיש לך כפי דמיון - למעלה על המזבח, להקשיר ללהעלות ענינים גבוהים להשם יתברך, מכיון שיתגלה חיו הערוך, הרע והחווה תסלוט עליך, כאשר תיפול בעצבת, על מקומו, ולפעמים עוד תיפול למטה ממקומו ומדריגתו.

והוא המכוון בפסוקי קודש ונמנע ל כֹּהֵן לֹא תוֹסִיפוּ עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָבִי מִצֵּוָה אֹתְכֶם, וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לְשִׁמּוֹר אֶת מִצְוֹת ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָבִי מִצֵּוָה אֹתְכֶם. עֵינִי: עַל יָדִי תִשְׁמְרוּ לְמַעַל מִמְדֻרְיָנְתּוֹ, עַל יָדִי הַזֶּה תִּגְרְעוּ הָיָא מִדְּחֻלָּה, כְּמוֹ שְׁנִיתָא, וְגַם תִּגְרְעוּ מִדְּרִיגָתָא שְׁלָכִים.

ר' פנחס הכהן אלוטין ז"ל

ז (כב:) מה שאין כן
א היה שורש תורה
זקן הרב כעס והוא
תשובה ולא ניתן
ר"ה כא:) שלא היה
רע. רק שנגלה לו
חדש אבל לא ניתן
שהיה שורש תורה
ש"מ) ורבי עקיבא
דעת ובדעת וגו',
זא פנימית הכתר
זכר החושך ותוהו
סעים (כמו שאמרו
אמר יקר מחכמה
כן לזה שהחלבנה
: כן ריח טוב ויש
להם חלק לעולם
מי שבעט בשורש
סנהדרין קד סע"ב).
די שיהיה נהורא
זי בוהור הקדוש
ז"א) קב"ה גלא
ז ומ"ט גלי לון
ז לאו חשוכא לא
א עמיה שרא דא
ז'. ויעקב אבינו
ע שהיה כאדם
נבאר כמה פעמים)
סלימה שלא ידח
זושעים יתן ריח
יבה דא עמודא
יד בדעת כיעקב
זיג כל הון יקר
השוב עמיקתא
ז כ"ע גם מדת
ד עשר שבאמת

הכל אחד (כמו שנת' מא' א) וזה שאמר לא ירבה על
י' שבאמת כשיתברר החלבנה הירוד שבשבטים
הוא אחד עם הגדול שבשבטים, והיינו שאינו
בכלל בישא כלל רק שהבישא היה כדי שיהיה
טוב מאד דלית טוב אלא ההוא דנפיק מגו בישא
כמו שאמרו בוהור הקדוש (שם) וכן מדת הדעת
היא פנימית הכתר, והיינו המושג לאדם (כמו
שנתבאר מא' א) וכן הכל אחד עמיקא ומסתרתא
וחשוכא שמרמז למאמר ראשון רישת חשך סתרו
שאין בו שום תפיסה. ונהורא עמה שרא דא
נהורא דאתגלייא מגו חשוכא דהכל אחד וזהו
עשר ולא אחד עשר. והדל דא צדיק היינו צדיק
הכובש את יצרו ולא קלקל מעולם וזכה לאור
כמו שנאמר אור זרוע לצדיק והוא אינו משיג
בחינת הדעת דשער נ' המיוחד לבעל תשובה.
ויכול לחשוב שיש רק תשע ספירות שהאציל
השם יתברך לבריאת העולם כיון שמדת כ"ע
ישת חשך סתרו והוא נעלם מכל רעיון יאמר
שאינו נחשב בכלל עשר ספירות שהאציל השם
יתברך. ועל זה אמר והדל לא ימעיט מעשר
כד"א עשר ולא תשע דזה מכירין שיש שכל
הנעלם שהוא למעלה מתפיסת בני אדם. ועל ידי
השקלים שהוא עשרה גרה זוכין ישראל שיוחזר
להם הכתרים דמתן תורה, והיינו כל העשר
נהורין עד כ"ע וכמו שאמרו בוהור חדש וכתר
מורה כתר מלכות וכיון שבמתן תורה קשרו
הכתרים לכל אחד מישראל על מי מולך ומושל?
אבל באמת כל אחד מישראל הוא מדוגל בדבר
אחד על כל ישראל ובדבר זה הוא בחינת מלך
על כל ישראל (כמו שנתבאר מא' א) וזה שזיווג
השם יתברך במעשה המשכן הגדול שבשבטים
שהוא יהודה שיצא ממנו משיח והירוד שבשבטים
משבט דן לפי שהקטן והגדול שוין לפני המקום
וכן המקדש נעשה בב' שבטים אלו שלמה
מיהודה וחירם מדן שנאמר בן אשה אלמנה
ממטה נפתלי ובד"ה כ' בן אשה מבנות דן שהיה

אביו מנפתלי ואמו מדן (כמו שאמרו מדרש תנחומא
תשא סימן יג) וכן לעתיד ישתתף עם משיח אחד
משבט דן ושמו שריה (כמו שאמרו זוהר קדוש בלק
קצד ב), והיינו שהגדול והקטן שוין לפני המקום
וכל אחד יש לו דבר אחד שבוהו הוא נכתר בכתר
על כל ישראל. ובשבת משה רבינו ע"ה מחזיר
תמיד הכתרים דמתן תורה לישראל כמו שאמרנו
מפרי עץ חיים ובפרשת שקלים מועיל שיוחזר
הכתרים לישראל כשישקלו השקלים אף בחול
וכמו שאמרנו ונתבאר למעלה:

[ה] **אור** פניך עלינו אדון נשא. אומרים
בתפלת מוסף בפיוט בכל ברכה וכיון
שנתקבלו הפיוטים בכל ישראל ראוי להבין
בדבריהם ואף שמחברם ומתקנם לא כיון לה
יכול להיות אמת וכמו שכתב בספר אורים
ותומים שדברי השולחן ערוך וכדומה שנתקבלו
בכל ישראל ראויים לפרש בדבריהם הגם שלא
כיונו לזה, כי רוח ה' דיבר בם. והנה אור פניך
מורה על אור עתיקא דבסעודתא דעתיקא
אומרים נהוריה ישרי בה ובסעודה ג' התגלות
מצחא דעתיקא כמו שאמרו באדרא ואיתא (שבת
קנא:): השמש והאור זו פדחת והחוטם. וזהו אור
פניך אור עתיקא עלינו שהוא למעלה ככתר על
הראש. וכן מסיימים בכל ברכה אל רם ונשא שזה
מורה על עתיקא שכל הנעלם מכל רעיון שכן
מורה לשון רם ונשא אצל השם יתברך בלא
שיעור שהוא למעלה מתפיסת כל הברואים וכמו
שנתבאר כמה פעמים. והתחלת החרוזים בפסוק
אשכול הכופר וגו', והוא על פי הגמרא (שם פח:)
שדרשו פסוק זה מי שהכל שלו מכפר לי על עון
גדי וכו', והיינו עון העגל והשקלים באו לכפר
על עון העגל כמו שאמרו בירושלמי ופסיקתא
ומדרש תנחומא (תשא) לפי שחטאו בחצי היום
יתנו מחצית השקל ולפי שחטאו בשש יתנו
שיתא גרמיסין ולפי שעברו על עשרת הדברות
יתן כל אחד עשרה גרה וכמו שזכר למעלה. וכן

כמ"ש הא"ע, וע"ז באה התשובה "בחזק יד הוציאנו וגו'" והיינו עפ"י מה שהגדנו כבר דהא דנצרך לחזק יד, ולא הי' כמו פרי שנשלם גידולו באילן שנפל מאליו או עובר שנשלם ימי הריונו שיוצא מאליו ואינו נצרך לשמטו ולתלוש בכח, היינו משום שלא היו ישראל במצרים כל ת' השנים, והוא כדמיון פרי הנתלש קודם שנתבשל או עובר טרם נשלם ימי הריונו כבמדרש כרועה שהושיט ידו למעי בהמה ושומט העובר שבמעי, והנה כמין פרי הנתלש קודם שנתבשל היטב יש בו עוד חמרים חמוצים וכן העובר קודם זמנו

דבוקה עוד בו ליתות המותרות ממעי אמו עד אשר בברות הימים יתכן, כדמיון זה הי' ישדאל שבאשר יצאו קודם כלות ת' השנים עוד דבקה בהם וזהמא, וכשעמדו אבותינו על הר סיני פסקה זוהמתם, וכשחטאו חזרה זוהמא להתפשט, ועדיין לא נקינו ממנה עד עת קץ תיקון הכללי, וכל זה גרם מה שלא יכולנו להתמהמה עד כלות ת' השנים:

והנה בש"ס ביצה (ט"ו). "זכור את יום השבת לקדשו" זכרהו מאחד שבא להשכיחו ופירש"י אין זכירה אלא בדבר המשתכח, וכן נמי יש לומר דאח"כ אם היו ישראל במצרים כל ת' השנים לבלתי פשע ולהתם חטאת ולא היתה בהם עוד שום זוהמא שהיא קליפת מצרים שכתב האד"י ז"ל דהיא שכחה, לא היו צריכין עוד לעשות זכר ליציאת מצרים, כי לא היתה משתכחת כלל, ואין זכירה אלא בדבר המשתכח, ואולי מטעם זה מצוות בטלות לעתיד לבוא שהאלקות תהי' מאירה נגד עיני האדם תמיד ולא יהיו צריכין למצוות מעשיות להזכירה, אבל באשר בחזק יד הוציאנו וגו' שנתלש בכח כנ"ל

פרי יורד

Fruit falls off of tree when ready
Child emerges after its full term

Do not labor our full term

Needed to be extracted with strength

Needed further

שבהכרח השכחה עודנה במציאות צריכין לעשות זכירות הרבה וכולי האי ואולי:

ושא"ל לשאול את פתח לו, להבין הלשון נקבה אתולא אמר אתה אמר אאמיר וצללה"ה

דהנה הרב הלומד עם התלמיד, הרב בחי' זכר משפיע והתלמיד בחי' נקבה מקבל, אך אין זה עיקר הכוונה אלא שהרב יפתח לתלמיד פתח שהוא בעצמו יעורר עצמו, ואז הרב הוא בבחי' נוקבין מעוררין דכרין עכ"ל, ולפי"ז יובן מה שאמר זקני מקאצק וצוקללה"ה שהי' ביכולתו לעשות מכל העולם חסידים אבל אין זה טוב, והפי' כנ"ל שהי' משפיע בהם נשמות גבוהות שבהכרח היו נעשים טובים, וזה אינו נכון כנ"ל רק לפתוח לו פתח: **ושא"ל** יודע לשאול את פתח לו שנה' והגדת לבנך ביום ההוא לאמור בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים, יש לפרש עפ"י מה שהגיד הקדוש הרבי ר' ברוך וצללה"ה בפסוק "ופסח ה' על הפתח" עפ"י מאמרם ז"ל פתחו לי פתח כחודה של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם, ובגאולת מצרים פסח ה' על פתח זה שיפתחו הם אפי' כחודה של מחט, כי לא הי' בכחם לפעול כלל כי היו במ"ט שערי טומאה וכתוב"ל ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה, אלא שהשי"ת עשה עמהם חסד על סמך העתיד כמ"ש "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", וכן על סמך עשיית המצוות לעתיד כברש"י בעבור זה בשביל שאקיים מצוותי, באופן זה תנהג גם אתה עם בנך שאינו יודע לשאול זה לפתוח את לבבו עד שידע אח"כ לשאול מצמו ולתבין ותבינהו דעת שלא יסתפק באמירתך לבד ובשמיעה עריבה ממעשה שעבר, אלא כמו שהיתה הכוונה בעיקר היציאה ממצרים בעבור זה בשביל שאקיים מצוותיו:

יכול

יכול

מר"ח, הנה בריח נא: וסדר הגאולה ובדבר

א"כ הכל נגמר אז, ובודאי ב לדורות, והי' הרי"א שמאז פתח ביצ"מ אך אף שהי' הכל נגמר מ"מ לא נראה באחגליא עד ליל היציאה צ"כ אין חיוב הסיפור ביצ"מ שהוא התגלות הנעלם שבלב ג"כ אלא בליל היציאה:

תדמוד לומר בעבור זה וגו' מונחים לפניך, כתב הרמב"ן בש"ס כשתבוא להאדם התעוררות קדושה יראה להניח הכל במעשה ואם לאו יעבור הכל מאת פניו, וע"כ אין המצוה לספר ביצ"מ שהיא התעוררות האורות שהיו בעת היציאה רק בעוד שמעשי המצוות מונחים לפניו:

מתחלה עובדי ע"ז היו אבי מתחילה, דמסב"ב

הדבר, ובאמת ע"ז היא ההיב' והענין הוא שכל הכחות שהי' מניחין אח"כ בהקדושה ונהפך **מתחלה** ע"ז היו א קרבנו חכמים

במד"ר אשרי תבחר ותקרב נתקרב וכו' אברהם נבחר סגא באברם אבל לא נתקרב א א"ע, וזה שאנו משבחין את המקום לעבודתו אף שלא נת שמחת הקירוב לבדו נתן צו שוב לקרב מעצמנו לעשות וזהו אלו קרבנו לפני הר לנו את התורה די

מתחלה עו"ז היו אבי הנהר ישבו אז

תראה את-חמור אחיך או שורו
נפלים בדרך והתעלמת מהם
הקם תקים עמו: **ס** **ה** ולא-יהיה
כלי-גבר על-אשה ולא-ילבש גבר
שמלת אשה כי תועבת יהוה
אלהיך כל-עשה אלה: **פ** **ו** כי

שפתי חכמים

ה רצונו לתרץ למה משנה הלשון, שכאן כתיב הקם תקים, ובפרשת משפטים (שמות כג ה) כתיב עוזב תעזוב. ומתוך דשם מרבה בפרקיה, לפרק המשא, אבל זו טענה: **ו** **ר**וצה לומר שלא יחקשט בקישוט אשה. ואיך למה מפרש דבר אחר ודחינו דעת רבי אליעזר בגמרא (נדר נט.) רק על סיפא של קרא, היה לו גם כן לפרש פירוש אחר על וישא דקרא כדמפרש בגמרא (שם) רבי אליעזר בן יעקב אומר מנין שלא תלבש אשה כלי זיין ותצא למלחמה תלמוד לומר לא יהיה כלי גבר על אשה. והריא מורחית כתב (דאין הכי נמי כיון דמפרש סיפא דקרא אליבא דרבי אליעזר בן יעקב) (והוא חדין נמי ורישא דקרא) שלא תצא אשה בכלי זיין למלחמה: (ועוד יש לומר) משום דקשה לדבר אחר נעל פירוש הראשון שפירש וישא וסיפא דקרא לגבי לבישה, דלמה כתיב ברשא לא יהיה כלי גבר על אשה, ובסיפא כתיב ולא ילבש גבר שמלת אשה, היה לו לכתוב ולא יהיה כלי אשה על גבר, ומרמשה, ודאי בשני ענינים משתעי קרא. ולפי דבר אחר לחוד נמי קשה למה נקט פירוש לבישה, היה לו לומר לא יחקשט גבר בהתקשטות נשים, לכן צריך גם פירוש ראשון: **ו** **ר**וצה לומר דרך הנשים בכך: **ז** **ר**צונו לפרש בזה מה שפירש לפניו שתהא דומה לאיש כדי שתלך בין האנשים, וכן בסיפא לילך וילבש בין הנשים, שלא תקשי ליה מנא ליה לפרש הכי, ולמא בכל ענין אסור ללבוש רגילות הכתוב הוא. ובספר דהא קרא נוחן טעם כי תועבת ה' וגו' משמע דלא אסרה תורה כר:

מוסף רש"י

[ו] כי יקרא. אם יקרא (פסמים ג.):

אבן עזרא

נתמלא זקנו יתערב עם הנשים וינאף הוא והן ואיננו יודע. ויורה כי מנהג ישראל היה, וכן ברובי המלכויות, להיות מלבש האנשים איננו כמלבוש הנשים רק הפרש ביניהם. ויש אומרים על חץ לדרך. ואין צורך, רק השם יתעב מי שישנה מעט השם: **ו** **כ**י יקרא. נסמכה זאת הפרשה בעבור בדרך:

אבי עזר

[ח] נופלים, כמו רובן ומלת נופלים כלל [ח]: **הקם תקים עמו. ולא לכרך, כמו עוזב תעזוב עמו** (שמות כג ה): **ה** **לא יהיה כלי גבר. נסמכה בעבור צאת למלחמה, כי האשה לא נבראת כי אם להקים הורע, ואם היא תצא עם אנשים למלחמה תבא בדרך לידי זנות, וכן לא ילבש גבר. והטעם, זכר שלא**

בעל הטורים

אשה (איוב לא ט). זהו שאמרו (נדר נט.) שמירי באשה שלובש כלי גבר כדי להתנכר ולזנות כדכתיב אם נפתה לבי על אשה ועל פתח רעי ארבת: **כי תועבת ה' כי יקרא קן צפור** לומר שלא יסתכל בעופות כשנזקקין זה לזה (ע"ז כ):

רשב"ם

ה לא יהיה כלי גבר על אשה. ללכך מן האנשים ולנומ: **ו** **כ**י יקרא. ויזמן על ידי מקרה:

רמב"ן

(ד) והוסיף במצות הטענה להזהיר עליה במצות לא תעשה, כי בתורה אמר (שמות כג ה) עזב תעזוב עמו, מצות עשה. ועוד הוסיף "נופלים בדרך", כי שם אמר "רובין תחת משאו", ולא הזכיר שם רק החמור שדרכו לטעון משוי

החמור ית חמרא דאח
פמיה: ה לא יהיה
גבר כי שיחיא ית
אלהכון הוא כל
פירוש יונתן ית לא יהיה
יזה כתיב, ולמאי אתא, אי
לא למה לי לא יהיה כלי גבר
ידיב איש ואין חיוב אשה:
של עוף טהור, והוא לשון

תולדות וביה אהרן והוספות
[ה] שנת דג: נדר נט. מכות כ: מדרש משלי כג
[ו] ד"מ קב. חולין קלט: קמ: קמל: ד"ר שבי

רש"י

(ד) **הקם תקים**. זו טענה ה, להטעין משאוי שפול מעליו (כ"מ נב): **עמו**. עם זעליו, אבל אם הלך ושב לו, ואמר לו, הואיל ועליך המצוה, אם רצית לטעון טעם פטור (שם): **ה** **לא יהיה כלי גבר על אשה** שמהא דומה לאיש, כדי שמתן בין האנשים, שאין זו אלא לשם נילוף (נדר נט.): **ולא ילבש גבר שמלת אשה**. לילך ליטע בין הנשים. דבר אחר ה, שלא יטעו שם הערוה ז, ושער של בית השחי (שם): **כי תועבת לא אסרה תורה אלא לצוץ המצוה לידי תועבה** (שם): **(ו) כי יקרא**. פרט למוזמן (ספרי כב נה):

ינינו ע"י סימנים, עד שיתב
השור ולא אחר, וממילא
יבא, אבל המקרא אינו יוצא
באחר קאי על אחיך. ובה
אמר ומצאתה, דאחי לידה

היה לפרק מעליה. וזו מצוה
ב"ק ויניחו נבאל וילך, אלא
האמר הקם תקים עמו, זו כב
כ"י ולא טען, ביטל מצות עשה
הא תראה את חמור אחיך:
הא מתטמא לה כשם שאינו כר
האין רובו לטעון ולפרוק, הא
האילו היתה שלו היה טע
הא חבירו: ואם היה חבירו
הא הגורל וראה בהמת חביר
האצא בהם, פרוק וטען עמו:
האין פסם אחרת, אפילו כ
האין עמו. לפיכך צריך להזהר
האין המשא אינו צריך לך:
האיהא ראה שהיא כפגיה,
האין חכמים משיחה:
האין אמה, שהוא אחר מסב
האין אינו זקוק לה: **מצוה**
האין עליו הרי זו מצוה ה
האין יש לו שכר: **מצוה**
האין עמה, מצוה לפרוק כ
האין תקים, מכל מקום. אם כן
האין יחלך וישב לו ואמר לזה
האין לכרך פרוק, הרי זה פ
האין או חולה חייב לטעון ה
האין של ישראל, אם היה
האין לא, ואם לאו, חייב ל
האין הבהמה של ישראל ה
האין משום צעיר ישראל. ה
האין הוסיף בו אלא משום

אחור או תורה
תתקבש מנהון אברהם
ה לא יהי הכהן
על אמתא ולא יהיה
יני אמתא ארי מנהון
גלהף כל עבר אלה
ע קנא דצפרא קרדי

י בית אהרן והוספות

ד נח משה כה מדרש משה
ק קמל: קמל: קמל: קמל: קמל:

ה להטעין משאוי שבו
ז בעליו, אבל אם הלך רשע
זוה, אם רצית לטעון טעין
ה ברי גבר על אשר
י בין האנשים, שאין זו אלה
א ילבש גבר שמלה
דבר אחר, שלא יסיר שטר
ז (סס): כי תועבה
המביא לידי תועבה (סס):
למזומן (ספי ככ נה):

לכנס רגילות הכותב הוא, ומה

אף הוא והן ואינו יודע. זה
דברי המלכות, להיות מלכות
ה הפרש ביניהם. ויש אומרים
הם יתעב מי שישנה מעשה
זאת הפרשה בעבור בדרך:

בא, וכלן שיהם הכתוב לומר גלשון
ע לא מדרש להטעין:

ז (סס): שמיירי באשה שלובשת
יכביב אם נפתה לבי על אשה
זבת ה'. כי יקרא קן צפור.
הטעון זה לזה (ע"ז כ):

ידי מקרה:

באן "אחיק" ושם "אויבך"
י בן וחבור האחות ותשכח
ה:
פניך. גם זו מצוה מבוארת

תחמון ית תמרא דאחוכון או תורי רמאן באורחא ותכבשון עיניכון מנהון מיקם תקומון
עמיה: ה לא יהיה גוללין ית דציצית ותפילין דהינון תקוני גבר על איתא ולא יספר
גבר פי שיחא ית ופריתיה ית ובי אנפוי לאיתחמאה היך נשא ארום מרחק קדם יי
אלהכון הוא כל דעבדי אלין: וארום אין אנדמן שרפא דציפר דכי כן קמף

פירוש יונתן ית לא יהיה גוללין. פירוש מלכות. עין ברש פרשת קרח. ודיק דציצית ותפילין קאי, דהרי לא ילבש גבר שמלת
אשה כתיב, ולמאי אתא, אי שלא ילבש סתם הרי נאמר תועבה ואין זה תועבה, אלא שלא ילבש שמלת אשה וישב בין הנשים אם
כן למה לי לא יהיה כלי גבר על אשה, מאי שנא איש ומאי שנא אשה, הלא הושוו אשה לאיש בזה, אלא דקאי אציצית ותפילין
חיוב איש ואין חיוב אשה: ית בי שחייא. פירוש בית השחי: ית וערייתא. בית הערוה: כן שרפא דציפר דכי. פירוש
קן של עוף טהור, והוא לשון הגמרא פרק אלו טריפות (חולין דף גז) ההוא שרפא דספק ריוסה כו', פירשו התוספות קן של עופות.

אור החיים

נמכר זה שלא יאמר הנדק של נטוה חלל על איש הנדק
נעצרות חלל ישנו נחשב, חלל חס נפל והרצה להרשע
הנופלים תקומה ודעה מקום ממנו, לא כן הוא, חלל
לא תראה ותחלש, ותרץ להקים עמו:
דקדק לומר עמו, דוקא חס הוא מסייע דבר שרצה
לשבו, חלל חס הוא נופל ואינו חפץ בהקמתו פטור
אמה, שזה נכנס בגדר לך, וכתיב (משל ע ט) חל מוכס לך
פן ישאלך:

נמכר זה (קנ): משל למלך גבר דם שחלק בגדי מלכות
לעבדיו, וכנגד חלק המורה אחר וכן מעשה לכל אדם חסיד,
וקראה הכתוב אדם כמו שרמו רבי שמעון צר יוחאי (קידושין
כ): משל למי שנאדם לו אדם מי מחזר על מי וכו', כי
חלק העולה לאיש זה הנה הוא אדם מהעולם, כיון שאין
זולמו יכול להשיגו, כאמור בדברי המקובלים, ונאמנות
השגמו נמשנה הנה הוא מולא אומה:
ד ואמר עוד לא תראה את חמור אחיך וגו'.

ברי יקר

ללב שאם יבא אחיק וירדשו ויאמר שור בסימן זה וזה נאבד
לי, וישיאן יצרך להתעלם ולהורות היתר לעצמך שמה ראה
אותו אצל חבירו, או תרצה להטיל דופי בסימניו כדי להפטר
ממנו בדיני אדם, מכל מקום לא תוכל להתעלם מפני עין
שלמעלה הרואה ומכיר בתחבולותיך:

והיינו ע"י סימנים, ער שיתברר לך שבאמת הוא דורש אותו
זה השור ולא אחר, וממילא שמעין שצריך לדרוש אם אינו
רמאי, אבל המקרא אינו יוצא מירי פשוטו כמו שפירש הרא"ם
שאותו קאי על אחיק. ומה שנאמר לא תוכל להתעלם אחר
שאמר ומצאתה, דאחי לידה משמע (שם כז), לפי שהדבר מסור

פיקומי ביאורי המצוות מהרמב"ם

משאו ואחד פרק מעליו ולא מצא מי שיטעון עמו, מצוה לפרוק
בתחילה משום צער בעלי חיים ואחר כך טוען, כמה דברים אמורים,
כשהיו שניהם שונאים או אוהבים. אבל אם היה אחד שונא ואחד
אוהב, מצוה לטעון עם השונא תחילה, כדי לכוף את יצרו הרע:
השונא שנאמר בחזרה, לא מאומות העולם הוא אלא מישאל, והיאך
יהיה לישראל שונא מישאל והכתוב אומר לא תשנא את אחיק
בלבד, אמר חכמים, כגון שראהו לבדו שעבר עבירה והתרה בו ולא
חזר, הרי זה מצוה לשנאו עד שיעשה תשובה וישוב מרשעו: ואף
על פי שדריין לא עשה תשובה, אם מצאו נבהל במשאו מצוה לטעון
ולפרוק עמו ולא יניתנו נטוה למות. שמה ישהה בשביל ממנו ויבוא
לידי סכנה, והתורה הקפידה על נפשות ישראל, בין רשעים בין
צדיקים, מאחר שהם נלחים אליו אם אחרון הרשע כי אם בשב
אליהם חי אני נאום ה' אלהים אם אחרון במות הרשע כי אם בשב
רשע מדרכו וחיה. (וראה שמות כה). (עשה רג, לית רע, הלי רצח
פ"ג):

מצוה לפרוק מעליה. וזו מצות עשה. שנאמר עזוב תעזב עמו: ולא
יפרוק ויניחנו נבהל וילך, אלא יקים עמו ויחזור ויטעון משאו עליה,
שנאמר הקם חקים עמו, זו מצות עשה אחרת. ואם הניחו נבהל ולא
פרק ולא טען, ביטל מצות עשה ועבר על מצות לא תעשה, שנאמר
לא תראה את חמור אחיק: ודיה כהן והבהמה רובצת בבית הקבורה,
אינו מתטמא לה כשם שאינו מתטמא להשיב אבירה. וכן אם היה זקן,
שאר דרכו לטעון ולפרוק, הואיל ואינה לפי כבודו פטור. זה הכלל
כל שאילו היתה שלו היה טוען ופוקר, הרי זה חייב לטעון ולפרוק
הנשיא הגדול וראה בהמת חבירו רובצת תחת משאה של תכן או קנים
וכיוצא בהם, פורק וטוען עמו: פרק וטען וחזרה ונפלה, חייב לטעון
ולפרוק פעם אחרת, אפילו מאה פעמים. שנאמר עזוב תעזוב הקם
חקים עמו. לפיכך צריך להידרות עמו עד פרסה, אלא אם כן אומר
לו בעל המשא איני צריך לך: פאימתי יתחייב לפרוק ולטעון עמו,
משיראהו ראה שהיא כפגיעה. שהרי נאמר כי תראה, ונאמר כי תפגע.
וכמה, שיערו חכמים משיחיה ביניהם מאתים ושישים ושש אמה ושני
שלישי אמה, שהוא אחד משבעה ומחצה במל. היה רחוק ממנו יותר
מזה, אינו זקוק לה: מצוה מן התורה לפרוק עימו כחינם. אבל
לטעון עליו הרי זו מצוה נוטל שכרו. וכן בשעה שמדרה עמו עד
פרסה יש לו שכר: מצוה בהמת חבירו רבוצה, אף על פי שאין
הכעלים עמה, מצוה לפרוק מעליה ולטעון עליה, שנאמר עזוב תעזוב,
הקם חקים, מכל מקום. אם כן למה נאמר עמו, שאם היה בעל הבהמה
שם והלך וישב לו ואמר לזה שפגע בו הואיל ועליך מצוה אם רצית
לפרוק לבודך פרוק, הרי זה פטור, שנאמר עמו. ואם היה בעל הבהמה
זקן או חולה חייב לטעון ולפרוק לבדו: בהמת העובד כוכבים
והמשא של ישראל, אם היה העובד כוכבים מחמר אחר בהמתו, אינו
זקוק לה. ואם לאו, חייב לפרוק ולטעון משום צער ישראל. וכן אם
היתה הבהמה של ישראל והמשא של עובד כוכבים, חייב לפרוק
ולטעון משום צער ישראל. אבל בהמת העובד כוכבים ומשאו אינו
חייב להיטפל בו אלא משום איבה: הפוגע בשנים, אחד רובץ תחת

כ"מ לב, רס"ג עשה כן כד, ויאמר ד רח, סמ"ג עשין פא לאוין קפט, סמ"ק
נר עז, חינוך חקם חקמא, רבינו ירחם מישרים נחב כן ח"ד, זהו הרקיע עשה
כט לית סו, חרדים פט"ז מה מו פכ"ט כט ל, טושי"ע חר"מ רמז:
(ה) לא יהיה בלי גבר ע"א אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה
וגו'. לא תערה אשה עדי איש. כגון שתשים בראשה מצנפת או
כובע, או תלכש שריין וכיוצא בו, או שתגלה ראשה כאיש. ולא יערה
איש עדי אשה. כגון שילבש בדי צבעונין וחלי זהב במקום שאין
לובשין אותן הכלים ואין שמימים אותו החלי אלא נשים, הכל כמנהג
המדינה: איש שערה עדי אשה ואשה שערה עדי איש, לוקין:
המלכא שערות לבנות מתוך השחורות מראשו או מוקנו, משילקט
שערה אחת לוקה, מפני שערה עדי אשה: וכן אם צבע שערו שחור,
משצבע שיער לבנה אחת לוקה. טומטום ואנדורגיגוס אינו עושה
כאשה ולא מגלה ראשו כאיש. ואם עשה כן אינו לוקה: העברת
השיער משאר הגוף כגון בית השחי ובית הערה אינו אסור מן התורה
אלא מדברי סופרים. והמעביר, מכין אותו מכת מרדות. כמה דברים

לעינים? עוד צ"ב מה שחוזר ונשנה ג"פ הלשון היום, ראה אנכי נותן לפניכם היום, את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה' אשר אנכי מצוה אתכם היום, והקללה וגו' אשר אנכי מצוה אתכם היום, מה המשמעות באומרו היום? וכן אומרו אנכי נותן, מה סייד לשון נתינה בברכה וקללה, הלא אין זו נתינה זמנית כדבר הניתן מיד ליד? וגם שהרי נותן בעין יפה הוא נותן (ב"ב גג.), ומה שייד ענין נתינה לגבי קללה? ובעצם הענין יש להבין דהרי אין רע יחד מן השמים וגם תכלית הבריאה להיטיב לברואיו, ואיך מתבאר לאור זה ענין הקללה? עוד י"ל לשון ברכה וקללה, שהיה צריך לכתוב בלשון סבר ועונש, שהרי ברכה משמעו ענין התלוי בסיאת חן ולא לפי מעשי האדם, ואילו בפסוק ה' משמע שהברכה היא תמורת אשר תשמעו וכן להפך הקללה תמורת אשר לא תשמעו? עוד דקדקו המפרשים בשינוי הלשון, דבברכה נאמר אשר תשמעו ובקללה נאמר אם לא תשמעו?

וי"ל הענין ע"פ מש"כ ביסוד העבודה (ח"ד פ"א) בשם האר"י הק', שאינו דומה אדם לאדם מיום בראת אדם והלאה, ואין אדם אחד יכול לתקן מה שהזכירו מתקן. והיינו שלכל אדם יש את השליחות העליונה שלו לתקן דבר מיוחד, שבעבור זה הורידוהו בן העולם העליון למטה לעוה"ז, ואף אדם אחר מיום בראת העולם אינו יכול לתקן את אשר עליו לתקן. וי"ל ע"ז קאי ענין ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה, ולא איירי על קיום המצוות ועניני שם ועונש, אלא על השליחות המיוחדת ותפקיד שם בעולמו. הברכה הגדולה ביותר היא כאשר שם מלא את שליחותו העליונה ומתקן אותו ענין בעצמו ירד לעולם, והקללה היא אם אינו מתקן את שליחותו המיוחדת, שהוא עובד ועמל בכל שם סגותיו ואת השליחות שנועדה לו לא תיקן.

הנה הקב"ה הוא טוב ומטיב וברא את העולם לרענן מוטבו לברואים, ומזמין לו לאדם את המביאים אותו למלא שליחותו בעולם. וע"ז ראה אנכי נותן לפניכם היום וגו' את הברכה ואת הקללה, פ"י כל מה שאני נותן לפניכם, כל

ההנהגה שהקב"ה מנהיג את האדם, וכל תנאי החיים שהאדם נתון בהם, הכל עשוי כדי שיהודי יוכל למלא את השליחות שבעבורה ירד לעולם. שאין אדם יודע מה היא שליחותו המיוחדת, אלא כמאה"כ ראה אנכי נותן לפניכם היום, שיראה ויתבונן בכל התנאים הסובבים אותו, שאת הכל נתן לו הקב"ה במטרה אשר תשמעו, כי הקב"ה הטוב והמטיב נתן לו את כל תנאי החיים הללו שדוקא על ידם יוכל למלא את שליחותו בעולם. וזהו פ"י את הברכה אשר תשמעו, שנאמר בלשון אשר ולא אם, דהיינו שהקב"ה נותן את כל התנאים רק בשביל ברכה, שימלא שליחותו בעולם. ורק אם לא תשמעו אז הר"ז קללה, אבל מטרתם היא אשר תשמעו.

זהו ענין ברכה וקללה, את הברכה אשר תשמעו, תכלית הברכה היא כאשר יהודי ממלא את שליחותו בעולם, וכל ענין הברכה והקללה האמור כאן קאי על זה, ולכן לא הזכיר בלשון שכר ועונש השייד לעצם קיום המצוות, כי אם ברכה וקללה דשייכי לתכלית שליחותו של יהודי בעולם. וזה שנאמר ראה אנכי נותן לפניכם, דקאי על כל התנאים שהקב"ה נותן לו לאדם, שבזה שייד שפיר לשון ראה ונתינה ממש, שהכל הוא נותן לו לברכה אשר תשמעו, למלא שליחותו בעולם.

והנה צדיקי אמת אמרו שהאות לדעת מה היא השליחות המיוחדת שלו, מהו הענין שבעבורו ירד לעולם לתקנו, הוא הדבר שהיצה"ר מתגבר עליו ביותר, זהו סימן שבעבור זה ירד לעולם. וכמו שאמרו שהדבר שיהודי אינו יכול להתגבר עליו בשום אופן כי אם במסירות נפש אות הוא שזו השליחות שעליו לתקן בעולם. ועוד איתא בתורת אבות, שיכול להיות שיהודי יגיע לעולם העליון לאחר אריו"ש ועסק בתורה ועבודה, וישאלו אותו מה עשית ופעלת בעולם הזה, הרי כל מה שעשית לא היה בענין הנדרש ממך, שהיה עליך לפעול במטרה העיקרית שלך, וטבע האדם שאינו מוכן לעשות דברים שלמענם הוא צריך למסי"ג, להקריב ולמסור את כל הישות שלו.

How to find ziqqah

Getting to one and seeing you've failed in your mission.

אדם ה'ל יוכל גימט' בהם שיבאו את ישראל עמנו לזרז
 והנה על שד ההנהגות יליטו ויחזירו את יטלי הקדושה
 והם עמנו סוד ילוי נשמות ישראל שפלו לשם וכעוד ובהחזירם
 אל האלוהות הוא עמנו סוד הבאם את ישראל שביניהם לזרז
 ע"י יי' הנאולה והתגלות משיח ולי יעשה מתיבות יוכל ש
 יבא שלה בהתגלות הא' וככל היט דע' היובל ש' דהייט
 הביאם את ישראל שביניהם לזרז הוא סוד החזירם את
 הכי' סוד התגלות אלוש ש' המסחר בהם ע"י יעשה יבא
 שלה בהתגלות הא' וככל [והו] הטובה הנסמרה בדברי המדרש
 יוכל גימט' בהם והוא חב' א' לרמו דמונת ישראל שביניהם הוא
 בח' אלוש ש' המסחר ורק ע"י הבאם את הכ' הזה הייט
 שיבאו את ישראל שביניהם בדברי המדרש והוא עמנו בח' המזרח
 הכי' למקורם בח' התגלות אלוש ש' המסחר ע"י הא
 שהתגלה הא' ויעשה יבא שלה בהתגלות אלוש א' וככל וא"כ
 שמונה מנוונת דשו ז'ל יוכל גימט' בהם בחסרון א' לרמו שזה
 עמנו יי' הדוק הא' המסתתרת וככל דו"ק היטב:]

וראיתי במהר"ל בה פירש ש' וז' כח בשכל טוב אסתר
 היתה בת ע"ה שנה במעשה דפירש כ' הדסה בגימט'
 פ' וטנה אחת יל' ג' בהם מקרא עכ"ל ואין לפנינו ש' שכל טוב
 האז ובח' ה'ל המנוח גם בילקס אסתר רמו מתרג' לא
 נמא לימוד על שנת ע"ה רק אחר לבד דע' הוא מנין הדסה
 ולא ואלו וכו' שהתקתי גלוט ובחתי רק להעיר :

ועי כ' נתיבות טולס למהר"ל מפראז ז'ל נתיב המורה
 פרק ט"ו שהביא שם דברי המדרש אל מה קש קלה
 בעיני מפי ש' בה רמ' נתיבות נגד אכרים שגאדם ס' וז'
 ע"י לטלן באותו פרק שם וז' ואף שאין כאן רק רמ' נתיבות
 מה' כ' ג' פרשיות פ' שנת ופ' והא"ש ופ' ג' פרשיות
 מלימים לרמ' נתיבות עכ"ל והי' ג' חשבון הטלן דחשבון
 נתיבות וכל פרשה טס הטלן של הפרשה והי' כך הכל רמ' נתיבות
 ואולם בדברי המדרש ה'ל יס עוד פ' אחר דג' נתיבות ד'
 אלקים אחת שחזר ה'ן מלימים לרמ' וז' המהר"ל ז'ל גם
 ז' האחר האז כ' נתיבות ה'ל בגימט' העבודה פרק ט' :

ועי מנהג מנחות (ק"ג ע"ב) מהמדרש ארם מנחה על ששים
 עשרון ומביא בכל אחד אס אחר הכי עלי ס'ל מביא
 פ' בכל אחד ואחד בכל אחד ש' האצור מביא בירם הראשון
 על פ' שאל להיות נצבת ששים אחד דיו לימוד שאל פחות מן
 מביא אחד עכ"ל המנהג ויש להבין ג' ענין פתיחות היחד
 מ' האצור אחד האצור הזה הוא פרטים רבים כל אש ישראל
 בגימט' וע' מהתכללות הפרטים האלה נעשה חושבן עוד אחד
 היט בח' הטלן של הפרטים ומחא"כ ביחד הוא רק פרט
 וז' אף אם מורידנו גדולה ועושה וקשה כל האצור וכמרה'ה
 אחר ש' שאל כ' רבוא עכ"ל כיון דהא רק אש אחד
 ז' הי' א'ן שם ענין התכללות הפרטים וע"כ מחילא האצור
 נחל חסד משהא היות לאצור גם בח' התכללות הפרטים
 ודענו וזהו ה'ל ג'ל אחד וזהו הענין דפתיחות היחד מן
 האצור הוא אחד דייקא וק"ל :

ודנה תלמי רחמי טוד בספר אור החיים ערה' בראשית פ'
 י"ח פסוק ל"ב ורחמי אל נא יחד לאדוני ואדרבה אך
 האם אלי יפלוך שם עכ"ל וגו' וז' ואומר נתיבות א'ן מיטע
 טל יחד להספיל אלי יחד אחד מהעשרה כמו שאל אלי
 יחד מהעשרה תשאל או לבד שאל לא יעכב (פ' שם ה'ל
 ש' יחד וספיל עוד על אחד נוספת שאלו לא יעכב) כמו שחליט
 שאל ד' ארבעים יכנו ואזו רבנן וכלי' הוא עכ"ל ז'ל הנה נא
 שורה בדבריו ז'ל ארבעין שלט דאחד א'ן נחשב חסרון ומרש' ז'ל
 שאל לא יעכב וע"כ אחר העיטל על עשרה י' סברא ש'ספיק
 על מקרה משהא דאחד אש חסרון והנה הביא ז'ל רח' לזה
 סוד דמי ארבעים יכנו ואזו רבנן וכלי' הוא והטובה דגם
 שאלק' ל' חשב מספר ארבעים משהא דאחד א'ן נחשב
 חסרון ולי' ש'ספיק לרמ' נתיבות אצולה ז'ל בצוק ארבעין וגם
 שאלק' מר' האז וכו' ששאלו ככל לעיל ד' הארבעים יכנו
 ודענו גם הספיק דמשהא חסרון הטלן ה' דעקלם האז
 ודענו ז'ן א'ל אחד נחשב חסרון והי' דמי' במספר ארבעים

יכנו ולא חב' ארבעים יכנו דל' חב' רק מספר ארבעים
 משהא היות חשבון הטלן מליים המספר אכל ארבעים משה
 לא הי' וכו' שכתבנו למעלה :

ועי בירושלמי גיטין פ"ט ה"א על המשנה דהתם המנהג את
 אשתו ואחר לה הכי את מותרת לכל אדם אלא לאש
 פלוני ר"ל חסיד ומכמים אסרין וז'ל בירושלמי א"ר אלי עשהא
 דר' אליעזר ואלה מביטו והלכה והיתה לאש אחר אש' לל
 היתה אלא לאדם אחד שזעמה רבא ממתינא (שמועת ר'
 אלי מרובה מן המנהג) מחתינא אחרה בשותרה לכל ואסרה
 לאדם אחד שזעמה אחרה (אש') כשאסרה לכל והיתה לאדם
 אחד (ג'כ מושיל הגט) עכ"ל בירושלמי ומוחק דלילי הק דר' אלי
 הי' ה'ל וסברא דרק כשהיתה לכל חן מחדש אחד כמו שזכר
 במשנה הוא דר' חסיד משא"כ אש' שיי' יחד מחדש אחד לא
 מהי' וז'ל ג'כ הטעם משהא דאחד א'ן נחשב חסרון ולכן כשי'
 רק שיר אחד חשב כלי' הותרה לכל ובחתי רק להעיר :

ועי בירושלמי פ"ה ה"ז דעל המנהג שם דגורין י'ר
 תעניות על האצור כשי' וחמיש' על מניעת גשמים אחר
 שם בירושלמי ר' יוחנן כ"ר דר' חסד דכפר חסדן ככתוב ארבעים
 ששע משה וק"ב ע"ל שכתבנו י'ר תעניות כשי' וחמיש' הם
 ששה ששע שם מ"ב יום ובשחמור יום ההתלה וסופו ה' מ"א
 יום כ' הכי דלא תשיבין יום פלי' ויום ירדה והי' יומא לא דק
 עכ"ל סוגה חשבון ד"ג תעניות כ' וז' הם מ"ב יום ובשחמור
 יום הראשון והאחרון כ' הכי דלא תשיבין בח' יום דמשה שח'
 כהר יום העלי' ויום הירד' יאזרו מ"א יום וס' נגד מ' יום רבא
 וחד יומא לא דק ונדאה גם בזה הטעם דאחד א'ן נחשב חסרון
 וע"כ גם מ' דהר תשיבין מ"א בירושלמי זה הוא דוגמת מדרש רבה
 ושח'ם ה'ל דאחד ע"ה מנין הדסה ויובל גימט' בהם אש' ש'ש
 ביניהם אחד והי' משום דאחד א'ן נחשב חסרון ולא יעכב
 האחד וכדברי האוה"מ ה'ל ובחתי רק להעיר :

ועי שם מיר (ק"ה ע"א) דר' מנחם ס'ל דסחם נזירות ז'
 יום משום דכתיב קדוש יי' יי' בגימט' ז' וז' מר' ס'ל
 דסחם נזירות כ"ס יום כנגד מיר טוד האמורים בנזירה ז' חסד
 אחת ע"ש ולפי דרכו י'ל ג'כ דלחדייאו ענין הנזירות מחייב
 וז'ל ז' מנין ז' יום אלא דלכר פדא אחד א'ן נחשב חסרון
 דעקלם ע"י ההתכללות ויש גם לכ' ענין ה'ל ע"י ההתכללות הימים
 דנחשב ג'כ אחד ול' מנחם כשי' ז' כשעל א'ן מושיל הטלן
 ההתכללות אכל זה שפיר ס'ל לתרדייאו דענין הנזירות רח' לו
 מנין ז' יום [ויזון כזה ז' הגמ' שם (ק"ה ע"ב) רישא נעשה
 כאומר שלימין דקשה והל' דנעשה כאומר שלשים וזה ז' שלימין
 דנקט יעו"ש כדום שגמחו כזה ולהל' י'ל דגם אחירה שלשים
 מיקרי אומר שלימין כיון דגם הכ' לבד פדא הכי נחשבים ז'
 ע"י חשבון ההתכללות והי'טעם בינם לבין ז' משה הוא רק דכ'ס
 הם ז'ל רק כמובן השאל וז'אין חוסם כלי' הם ז' וע"כ א'ן להם שם
 שלימין כיון שאינם ז' כשעל משא"כ ז' כשעל נקראים שלימין
 הייט שם ז' שלימין כשעל הדיק וע"כ שפיר מדוקדק טלשן
 נעשה כאומר שלימין הייט דאין נחשב כמקבל נזירות סחם דנחשב
 ז' ע"י ההתכללות רק נעשה כאומר שלימין הייט ז' כשעל הדיק
 ואש' דמח' דאחד שם עוד כאומר שלימין לר' מנחם כ'ל לאספיק
 רק דלא יומא מקלם היות כסל עש' כסויא עכ"ל כ'כ
 דנעשה כאומר שלימין לבד פדא שפיר י'ל דהטובה כ'ל ובחתי
 רק להעיר :

כ"ר (בט) אחר מליט נתיבות אחד שפירשו מיוחד ע'
 מנילה (ק"ה כ"ח ע"א) א"ל רבי אש נאמר
 ככ' למה נאמר אחד ס' א"ל אחד מיוחד שבעתה וכן הוא בימא
 (ק"ל ע"ב ע"ב) ובמהר"ל (ק"ל ע"ב) וישן אחד מהעשרים
 ניוחד כנענערים ועד ש' (ק"ל ע"א) פני' רח"ל יתום המשיח
 מ' שנה ס' רבא' אומר שבעים שנה שאל' וז' כיום האז ונשכח
 לור שבעים שנה כמי מלך אחד איהו מלך מיוחד ס'י אומר זה
 משיח וע"כ כנחות (ק"ל ע"א) ודרש ג'כ נתיבות אחד
 ספיק